

A Magyar Katonai- Katasztrófaorvostani Társaság

Visszatekintés a Magyar Katonai- Katasztrófaorvostani Társaság tevékenységére, megalakulásának 30. évfordulója alkalmából

Dr. Sótér Andrea alezredes
Dr. Svéd László nyugállományú orvos altábornagy, PhD
Pogányné Dr. Rózsa Gabriella, PhD

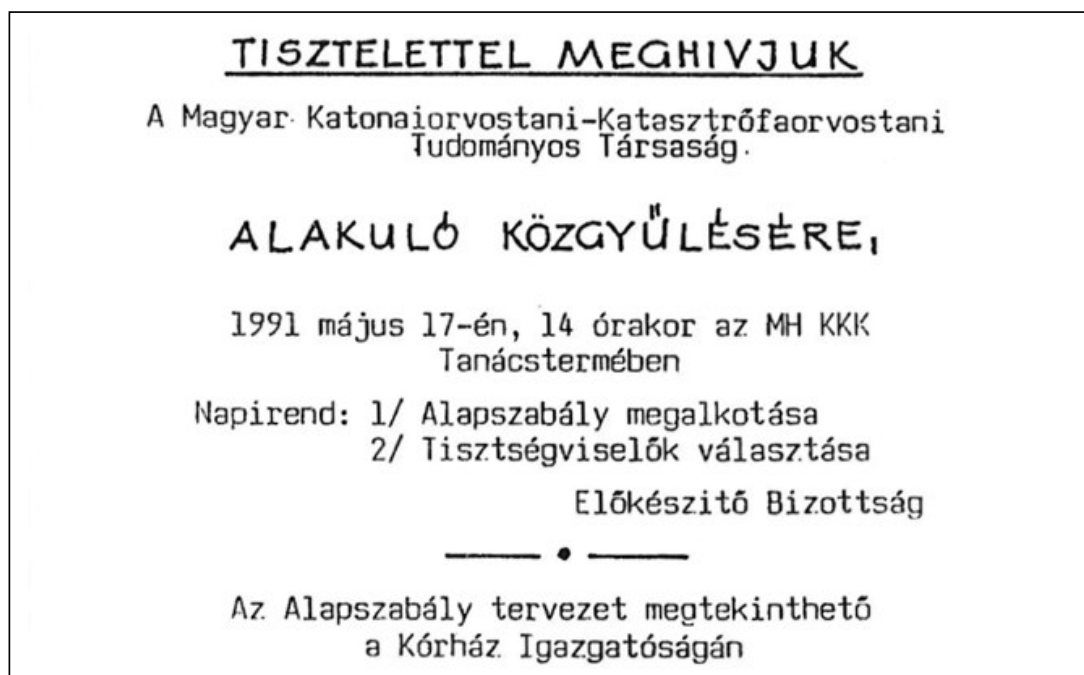
*Kulcsszavak: Magyar Katonai- Katasztrófaorvostani Társaság,
katona- és katasztrófaorvostani tudományos ülés,
katona- és katasztrófaorvostani konferencia*

A Magyar Katonai- Katasztrófaorvostani Társaság (MKKOT) 1991. május 17-ei alakuló közgyűlésén a szakmai összetartozás kifejezésén túl a fiatal tudományterület fejlesztése volt a célunk. Jelen tanulmányban pedig a katona-egészségügy tudományos bázisát adó szervezet történetének áttekintésére, a nagy elődökhöz méltó szellemi örökségének összegzésére vállalkoztunk a jövő katona- és katasztrófaorvosai számára. Az áttekintés a Társaság irattárában található dokumentumokra alapoz, gerincét az összesen 23 konferencia, a több mint 10 tudományos ülés, az alapszabály 9 alkalommal történő módosítása adja, de jól nyomon követhető benne a taglétszám ingadozása, a katona-egészségügyet érintő átszervezésekre érzékenyen reagáló tagság diskurzusa, az egymást követő elnökségek építő munkája, vagyis a három évtizedes működés, az MKKOT teljes históriája.

Az első évtized (1991–2001)

A Magyar Katonai- Katasztrófaorvostani Társaság alapítása

1991 januárjában prof. dr. Vámos László javaslatára – aki a Magyar Néphadsereg egészségügyi szolgálatfőnöki beosztásából 1981. évi nyugdíjba vonulását követően az akkori Orvostovábbképző Intézet keretén belül működő Honvédelmi Egészségügyi Tanszék vezetője, később a Katonai és Katasztrófaorvostani Intézet igazgatója volt –

1. ábra. Az alakuló közgyűlés meghívója

a Magyar Néphadsereg Orvosi Tudományos Tanácsa (MN OTT) eddigi munkásságát szem előtt tartva, szükségesnek látta a katasztrófaorvostani tudományterület szakembereinek összefogása céljából egy új társaság alapítását a katona-egészségügy bázisán. Az alapítás előkészítésében – dr. Liptay László visszaemlékezése alapján – dr. Birkás János, dr. Farkas József, dr. Gerencsér Ferenc, dr. Hideg János, dr. Horváth István, dr. Liptay László, dr. Novák János és dr. Tabák Péter vett részt.

Az előkészítő munka után az alakuló közgyűlés megtartására 1991. május 17-én került sor az MH Központi Katonai Kórház tanácstermében, a mai „Barna” teremben. A fő napirendi pont az Alapszabály megalkotása és a tisztségviselők megválasztása volt. „A Társaság jogi személy, önkormányzattal rendelkező, állami szervektől és szervezetektől, politikai pártoktól, mozgalmaktól független társadalmi szervezet. A Társaság a katonai és katasztrófaorvostani tudományágakkal foglalkozó tagok önkéntes társulásán alapuló, e tudományágak területén a tudományos munkát koordináló és elősegítő, szakmai érdekvédelmet ellátó, a hazai és nemzetközi egészségügyi kapcsolatok fejlesztését elősegítő társaság. Létrejöttének célja a hazai szellemi tőke összpontosítása ebben a fiatal diszciplínában, folytatni a háború előtti katonai orvosi társaság hagyományait” – áll az Alapító okiratban. A 97 fős alakuló közgyűlés döntött továbbá a Társaság megnevezéséről, illetve arról, hogy a tudományos jelző kimarad abból, illetve az emblémából a címer is (mivel annak felhasználására minisztertanácsi engedélyre lett volna szükség). A közgyűlés elfogadta a Magyar Orvostársaságok és Egyesületek Szövetségébe (későbbiekben MOTESZ) történő tagsági jelentkezést is. Az elnökség létszámát hét főben határozzák meg, melyből három személy, az elnök, az alelnök és a főtitkár választott képviselő.

A Társaság fő célkitűzését kifejezendő a „Pro scientia humanitate patria” jelmondatot választotta, logóját dr. Katona István orvos őrnagy, Magyar Honvédség Köz-

ponti Honvéd Kórház (MH KHK) Kiképzési osztály főtisztje, a későbbi MH főidegsebész és osztályvezető főorvos tervezte.

Az alakuló közgyűlés feladata a Társaság első elnökségének felállítása volt, amely 1995-ig regnálva az MKKOT-t útjára bocsátotta:

<i>Elnök:</i>	Prof. dr. Farkas József orvos vezérőrnagy, MH fősebész, MTA doktora
<i>Alelnök:</i>	Dr. Bencze Béla, az OMSZ nyugállományú főigazgatója
<i>Főtitkár:</i>	Dr. Villányi Ferenc orvos ezredes, az Egészségügyi Intézetek Főigazgatósága főigazgatója Lemondása után: Dr. Szedresi István orvos ezredes
<i>Tagok:</i>	Dr. Liptay László orvos ezredes Dr. Nagy Dénes gyógyszerész ezredes, MH főgyógyszerész Dr. Novák János nyugállományú orvos ezredes Dr. Ónodi István orvos ezredes

A Felügyelő Bizottság elnöki posztját dr. Törő István orvos ezredes, lemondása után dr. Rékai Miklós orvos ezredes töltötte be, a tagok pedig dr. Németh József jogász alezredes és dr. Laczik János orvos ezredes lettek.

A Fővárosi Bíróság 1991. október 16-án kelt 6. Pk.67147/1. sz. levelében 3940. szám alatti bejegyzéssel a társadalmi szervezetek nyilvántartásába vette a Társaságot, melynek telephelye Budapest, XIII. Gömb u. 35/a. Nem sokkal később, 1991. október 28-án a Magyar Orvostudományi Társaságok és Egyesületek Szövetsége 8/1991. (X. 28.) határozatában tagjai sorába emelte a MKKOT-t. A tagdíj mértéke tagonként 60,- Ft volt.

A fair play szelleme már az alakuló közgyűlésen megjelent. Az Öböl-háborúban részt vevő dr. Svéd László orvos ezredes távolléte miatt belépési nyilatkozatát nem tudta aláírni, így nem volt jelölhető az elfogadott Alapszabály értelmében a tagok közé. Ekkor dr. Liptay László bejelentette, hogy elnökségi tagságáról lemond, ha az akkori MH Szárazföldi Csapatok Parancsnokság egészségügyi szolgálatfőnöke visszatér a háborúból. Így az elnökség az első ülésén 8 főre bővült, hiszen dr. Liptay László ismételt javaslatára felvette dr. Svéd Lászlót az elnökség körébe, tekintettel arra, hogy ekkor már megfelelt adminisztrációs követelményeknek, volt belépési és a tisztséget elfogadó nyilatkozata.

Az új Elnökség meghatározta a Társaság hosszú távú feladatait: a Magyar Néphadsereg Orvosi Tudományos Tanácsának (MN OTT) szekcióiban folyó tudományos kutatások revíziója és aktualizálása; az MH főszakorvosi és csapatorvosi összevonások partnerszervezetekkel való közös rendezése, illetve a saját társasági rendezvények megtartása. Az akkori Orvostovábbképző Egyetem Katonai és Katasztrófaorvostani Intézettel közösen a társasági programok bevétele a diplomások alap- és továbbképzésére, valamint a szakdolgozók továbbképzésére fordítható. A rövid távú feladatok között szerepelt a kapcsolatfelvétel a MOTESZ tagtársaságaival; a Honvédelmi Minisztérium, a Belügyminisztérium, a Népjeléti Minisztérium tájékoztatása a Társaság megalapításáról, illetve a nyitás a polgári tudományos élet felé. Az Elnökség az első ülésén a működéshez szükséges ügyintézésről, ügyrendről úgyszintén határozatot

hozott: a bélyegzőkészítésről, a bankszámla nyitásáról, valamint a tagsági díjak befizetéséhez a pénzügyi csekkek nyomtatásáról. Tekintettel arra, hogy a Társaság nem rendelkezett még pénzeszközökkel, felkérték az MH Egészségügyi Intézetek Főigazgatóságát, hogy az induláshoz szükséges anyagai forrásokat biztosítsa az MKKOT részére. Az Elnökség szavazati jog nélkül, tanácskozási joggal meghívta üléseire dr. Vámos László professzort és dr. Horváth Istvánt, aki MN egészségügyi szolgálatfőnök-helyettesként vonult nyugállományba, akkor pedig a Népjóléti Minisztérium Szervezési (VII) főosztályát vezette.

A Társaság szimbóluma a Budapest VIII. kerületi akkori Ludovika, a mai Hungonai Vilma téren található Magyar Hősi Halott Orvosok emlékműve, Horvay János szobrászművész alkotása lett, melyet 1942. május 17-én avattak fel az I. világháborúban hősi halált halt magyar orvosok emlékére. A szobor és környéke az 1990-es évekre elhanyagolt állapotba került, dr. Vámos László kezdeményezésére a kerületi önkormányzat, a Budapesti Helyőrség Parancsnokságával együttműködésben végezte el a felújítási és a szobor környezetének rendbetételi munkálatait, mely után az a jelenleg is látható állapotba került. A Társaság első koszorúzási ünnepségére 1992. május 15-én került sor az MH egészségügyi szolgálatfőnök és a Semmelweis Orvostudományi Egyetem képviselője közreműködésével. Az ezt követő években vagy a Honvédelem napján, vagy az Egészségügyi dolgozók napján helyezték el a koszorút a szolgálat. Ezt a hagyományt folytatni kellene.

Az 1991. december 19-ei nyilvántartás szerint a tagság 98 főt számlált az összesen hat regionális tagozatban: a budapesti tagozat (MH Egészségügyi Szolgálatfőnökség, MH Egészségügyi Intézetek Főigazgatósága (MH EIF), MH KHK, MH Közegészségügyi Járványügyi Állomás (MH KÖJÁL), MH Budapesti Katonai Kerületparancsnokság) mellett 5 vidéki, a veszprémi, a kecskeméti, a pécsi, a győri és székesfehérvári szervezetek működtek.

2. ábra. A hősi halott magyar orvosok emlékműve ma

A megalakulás évében sikeres volt a kapcsolatfelvétel a Hadtudományi Társasággal, a Magyar Tudományos Akadémia Hadtudományi Szakbizottságával, az Orvostovábbképző Egyetemmel, a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokságával. A Társaság megalapításáról, az elnökség tagjairól és terveiről az Új Honvédségi Szemle, a Hadtudomány, a Magyar Honvéd és az Akadémiai Fórum című folyóiratok adtak hírt. A Társaság első együttműködési megállapodásának aláírására a Magyar Mentésügyi Társasággal, dr. Bencze Béla címzetes egyetemi docens, oxyológiai tanszékvezető képviselőjében 1991. november 28-án került sor.

Az 1992. március 12-ei elnökségi ülésen született döntés a Társaság feladattervéről, amely az alábbi területekre fókuszál:

- A hazai katasztrófaorvostan elmélete és gyakorlata;
- A civilizációs és természeti katasztrófák egészségügyi következményeinek ellátása;
- Képzés, továbbképzés és kiképzés;
- A fegyveres konfliktusok (válságkezelés) egészségügyi szervezési és szakmai kérdései;
- A katasztrófa-helyzetek egészségügyi következményeinek felszámolását célzó, kidolgozás alatt álló törvénytervezetek véleményezése.

3. ábra. *Katasztrófa-kórház, egészségügyi bemutató, Bugyi, 1992*

Első sor balról jobbra: Lőrincz Kálmán vezérezredes, MH-parancsnok, Hollósi Nándor altábornagy, MH Anyagi-Technikai főcsoportfőnök, dr. Hideg János nyugállományú orvos vezérőrnagy, MH KOKI-parancsnok, dr. Orgován György ezredes, MH KHK Sebészeti osztály, osztályvezető főorvos, dr. Vámos László nyugállományú orvos vezérőrnagy, tanszékvezető, dr. Villányi Ferenc orvos ezredes, MH Egészségügyi Intézetek Főigazgatósága főigazgató.

Második sor balról jobbra: dr. Csengeri Attila orvos ezredes, MH ROB elnöke, dr. Fekete István orvos ezredes, az MH Alkalmassági Intézet igazgatója, az előtérben a bemutatót tartja dr. Sztanojev György orvos ezredes, az MH 2. sz. Honvédkórház (Kecskemét) Traumatológiai osztály osztályvezető főorvosa

Dr. Vámos László javaslatára a Társaság évente, az őszi hónapokban tudományos konferencia szervezését határozta el, az első témájaként a „Katasztrófák és tömegbalesetek egészségügyi ellátásának kérdései”-t nevezte meg a professzor. A konferencia végül 1992. november 12-én zajlott le az MH Központi Honvédkórházban 150 fő részvételével. Az elnök, prof. dr. Farkas József megnyitója után prof. dr. Vámos László, prof. dr. Birkás János, dr. Györy Attila, dr. Tettinger Antal, dr. Polgár József és dr. Sztanojev György, majd dr. Horváth István és dr. Zeizer Ágnes előadásai hangzottak el a plenáris ülésen, melyet prof. dr. Farkas József vezetésével kerekasztal-beszélgetés követett. Dr. Vámos László azonban egyéb kezdeményezésekkel is hozzájárult a Társaság tevékenységéhez: indítványozta, hogy a szervezet vállaljon védnökséget és gondozza az I. világháború katonáorvosainak állított emlékművet, szorgalmazta a honvédorvos képesítő vizsga bevezetését és azt, hogy a Honvédorvos folyóirat az Egészségügyi Szolgálat mellett a Társaság lapja is legyen.

1992 áprilisa a külföldi szervezetekkel való kapcsolatok ápolásának fontos állomása volt, dr. Svéd László MH egészségügyi szolgálatfőnök vezette küldöttség vett részt a németországi Willingenben az Európában állomásozó Amerikai 7. Hadereg Egészségügyi Szolgálatának konferenciáján. Ekkor került sor az együttműködés kidolgozására, mely alapján 1993. szeptemberében első alkalommal rendezte az MKKOT igen nagy sikerrel az Amerikai–Magyar Katonaorvosi Értekezletet Balatonkenesén.

Többéves előkészítő munka után, 1993. február 19-én a Népjóléti Minisztérium végül elfogadta az önálló katonai- katasztrófaorvostani szakvizsga bevezetését a Semmelweis Orvostudományi Egyetem képzési rendszerébe, így egészségügyi szolgálatfőnöki felügyelettel megkezdődött a követelményrendszer kidolgozása, a szakvizsga

4. ábra. Dr. Liptay László orvos ezredes, dr. Svéd László orvos ezredes és prof. dr. Hideg János orvos vezérőrnagy a willingeni konferencián

törzsanyagának összeállítása. A képzés megindulása után az első vizsgázók 1994-ben maguk a vizsgáztatók voltak; 1999-re pedig már 130 jelölt szerezte meg a szakvizsgát.

1993 júniusában hatfős magyar delegáció vett részt Stockholmban a 8. Sürgősségi és Katasztrófa Világkongresszuson. A Társaságot prof. dr. Farkas József és dr. Cziffer Endre képviselte; útibeszámolójukban kitértek az egységes terminológia kialakításának fontosságára, a „disaster severity scale”-re mint irányadó sérültbecslési módszerre, a változó ellátási elvekre és a jövő perspektívájára, melyben a telemedicina és a számítógépes szimulációs gyakorlatok segítséget nyújtanak majd. Az ellátási időfaktor szintén a konferencia témáját képezte az egészségügyi anyagellátási rendszer kérdéseivel együtt. Ekkor ajánlotta fel a magyar küldöttség vezetője, a Társaság elnöke, hogy a következő világkonferencia Magyarországon legyen.

Ugyanez az év más fontos eredményeket is hozott, november 30-án tartotta az MKKOT II. Országos Tudományos Konferenciáját „Prehospitális és hospitalis ellátás rendkívüli körülmények között” címmel, illetve ekkoriban nyert eredményes pályázat után intézetvezetői kinevezést dr. Birkás János az átalakult Orvostovábbképző Intézet jogutódjában, a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem Katonai és Katasztrófa-orvostani Tanszékére. Dr. Vámos László korábbi javaslatának megfelelően 1994-től a Honvédorvos az MH Egészségügyi Szolgálat mellett a Társaság lapja is lett; az első, közös kiadású szám az akkor jelentős lemaradással megjelenő 1993. évi 45. évfolyam 1. száma volt, mely egy sok mindent eláruló, a szervezet küldetését teljes egészében fedő „Beköszöntővel” üdvözlí ennek a döntésnek a helyességét és a hátterét. Miután ez a köszöntő mind műfajában, mind tartalmában értékes és becses írásos emléke a Társaság múltjának és a mai napig érvényes feladatainak, ezért érdemes azt szó szerint közölni:

„BEKÖSZÖNTŐ

KEDVES OLVASÓNK! TISZTELT SZERZŐINK!

Ha lapunkat (folyóiratunkat) kézbe veszi, biztos feltűnik, hogy annak borítója megváltozott. Ez az új köntös nemcsak külsejében jelent változást, hanem bizonyos mérvű tartalmi bővülést is tükröz. Ugyanis – mint ez a fedőlapunkon olvasható – újságunk a jövőben nemcsak a katonáorvostan témakörét kívánja reprezentálni, hanem a katasztrófaorvostan tematikájával is bővül. Ennek jelentőségét alig lehet napjainkban kétségbe vonni. Ezért is olvasható már a borítólapon, hogy a Honvédorvos nemcsak katonáorvosi, hanem a katonai- katasztrófaorvostani társaság [sic] lapja is egyben. Miután az orvostudomány egyes ágazatai alig határolhatók el egymástól, szoros vagy laza összefüggések határozzák meg az egészséges és beteg szervezet működését, így mi sem szorítkozhatunk egy szűk területre. Szeretnénk helyt adni mind a gyakorlati klinikai, mind az elméleti kísérletes munkáknak, a továbbképző jellegű dolgozatoknak, avagy az orvostörténelem, az egyetemes orvostudományt érintő közleményeknek is. Ezért kérjük:

- Kedves Olvasóink fogadják szeretettel megújult lapunkat;
- Tisztelt Szerzőinket, hogy a jövőben is osszák meg velünk gondolataikat, ötleteiket, kísérleti és klinikai munkájuk eredményeit.

A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG”

A következő évben, 1994. október 27-én került megrendezésre „A menekültek egészségügyi ellátásának kérdései” témában tartott III. Tudományos Konferencia, ahol a hazai előadók mellett külföldi vendégelőadók úgyszintén szerepeltek. Ebben az évben a genfi székhelyű Katasztrófaorvostani Világszövetség tagjai sorába is felvételt nyert a Társaság, amely az 1996. őszén tartandó nemzetközi konferenciát Budapestre invitálta. A felvétel elfogadása a nagy szakmai elismerés mellett kihívást is jelentett a Társaság vezetésének, hiszen a szervezés ideje alatt kellett a A III. Amerikai–Magyar Katonaorvosi Kongresszust is lebonyolítani Budapesten.

5. ábra. A III. Amerikai–Magyar Katonaorvosi Kongresszus résztvevőinek látogatása a budaörsi katonai temetőben

1996. november 3-a és 6-a között, roppant sok nehézséggel tarkított előkészítő munka után az MH KHK-án kívül több honvédségi objektum igénybevételével és segítségével, nagy sikerrel és elismertséggel rendezte meg a Társaság a 6. Nemzetközi Katasztrófaorvostani Konferenciát. Ez úttörő jellegű munka és teljesítmény volt, miután akkor hazánkban még kuriózumszámba ment a különböző szakmák világkongresszusainak megrendezése, nem csoda tehát, hogy több napi- és hetilap is beszámolt az eseményről. Maga az MKKOT az 1999. évi tisztújító közgyűlésén értékelte tagsága előtt a 6. Nemzetközi Katasztrófaorvostani Társasággal közösen rendezett konferenciát, ebből a forrásból ismeretes, hogy a rendezvényen 26 országból több mint 120 fő vett részt, akik számára a HM III-ban (Hűvösvölgy) szakmai kiállítást rendeztek, illetve az, hogy a nemzetközi társaság vezetésébe bevásztották dr. Horváth Istvánt.

6. ábra. A 6. Nemzetközi Katasztrófaorvostani Kongresszus megnyitó ünnepsége. Balról jobbra az első három személy a Nemzetközi Katasztrófaorvostani Társaság vezetői, utánuk dr. Kökény Mihály Népjóléti Minisztérium politikai államtitkára, dr. Horváth István nyugállományú ezredes, a Népjóléti Minisztérium főosztályvezetője, 1995 és 1999 között az MKKOT elnöke, dr. Svéd László vezérőrnagy, a rendezőbizottság elnöke, dr. Fodor István a Honvédelmi Minisztérium politikai államtitkára, mellette Oravecz István vezérőrnagy, a Polgári Védelem Országos Parancsnokság parancsnoka.

A szervezési munkálatok idején azonban az első vezetőség mandátuma lejárt, így 1995. április 28-án tisztújító közgyűlésre került sor. A Társaság az alábbi elnökség vezetésével folytatta tevékenységét az 1995–1999-es ciklusban:

<i>Elnök:</i>	Dr. Horváth István orvos ezredes
<i>Alelnök:</i>	Dr. Liptay László orvos ezredes
<i>Főtitkár:</i>	Dr. Rékai Miklós orvos ezredes
<i>Tagok:</i>	Dr. Göbl Gábor
	Dr. Hetei Péter orvos ezredes
	Dr. Orgován György orvos ezredes
	Dr. Svéd László orvos vezérőrnagy
	Dr. Sztanojev György orvos ezredes
	Dr. Török Zoltán orvos ezredes

Az MKKOT 1998-ra tervezett konferenciája az országgyűlési választások, a honvédségi szervezeti változások, benne az egészségügyi szolgálat átszervezése, illetve a koszovói válság kirobbanásából adódó többletfeladatok, az árvíz és a belvíz elleni védekezésben való szerepvállalás, valamint a NATO-tagság előkészítési munkálatai miatt elmaradt, mindezek teljes egészében lekötötték a szakma, és ebben a vezetőség és a tagság szellemi és fizikai kapacitását. De éppen ekkorra esett a „katasztrófatörvény” előkészítése és átdolgozása, melyért szintén jelentős intellektuális erőket mozgósítottak. Mindezzel együtt a szakmai kapcsolatok ápolása folytatódott a társ-szervezetekkel, például a Magyar Oxyológiai Társasággal, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálattal. Ettől az évtől adminisztratív kötelezettséggel gazdagodott a tevékenységi kör, évente el kellett készíteni a Központi Statisztikai Hivatal felé a társadalmi szervezetek, alapítványok, közhasznú társaságok működési mutatóiról szóló jelentést.

Mindezen feladatteljesítés és kihívások mellett szinte észrevétlenül röppent el az újabb négy esztendő, így 1999-ben az éves közgyűlés keretében újra tisztújításra került sor. A 2003-ig hivatalt viselő elnökség a következő lett, amely tagjai nagy részének, a tisztségviselők személyének azonosságán keresztül a szervezet irányításában jelentős folyamatosságot képvisel:

7. ábra. MKKOT-konferencia az 1990-es évek végén.

Balról jobbra: dr. Pannonhegyi Albert nyugállományú orvos ezredes, MH KHK Idegsebészeti osztály, osztályvezető főorvos, prof. dr. Orgován György orvos ezredes, MH-fősebész, 2007 és 2011 között MKKOT-elnök, dr. Németh András ezredes MH egészségügyi csoportfőnökhelyettes, 2013 és 2019 között MKKOT-elnök.

<i>Elnök:</i>	Dr. Liptay László orvos ezredes
<i>Alelnök:</i>	Dr. Török Zoltán orvos ezredes
<i>Főtitkár:</i>	Dr. Rékai Miklós orvos ezredes
<i>Tagok:</i>	Dr. Göbl Gábor
	Dr. Hetei Péter orvos ezredes
	Prof. dr. Orgován György orvos ezredes
	Dr. Svéd László orvos vezérőrnagy
	Dr. Szolnoki László orvos ezredes
	Dr. Sztanojev György orvos ezredes

A Felügyelő Bizottság elnökéül dr. László Imrét választották, tagjai pedig Kókay András és dr. Fűrész József lettek. A közgyűlésen készült jegyzőkönyvből az előző elnökség saját eredményei közül kiemelte a sikeres együttműködést a HVK Egészségügyi Csoportfőnökséggel, az MH Központi Honvédkórházzal, az MH Egészségvédelmi Intézettel, a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem Katonai és Katasztrófaorvostani Tanszékével, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem újonnan alakult Katona-egészségügyi Tanszékével, az Egészségügyi Misztériummal, a MOTESZ-szel, és az Országos Mentőszolgálattal. A korra jellemző finánciális helyzetet mutatja, hogy a befolyt tagdíjak (800,- ill. 400,- Ft) már nem fedezték a működési költségeket (banki költségek, MOTESZ-tagdíj), ami miatt szükséges volt azokat a duplájára emelni. Dr. László Imre FB-elnök közgyűlési beszámolójából ismeretes, hogy 1994 óta 221 fő lépett be a Társaságba, de 1997-ben csak 61 fő fizette be tagdíját, az 1999. júniusi taglétszám a tagdíjfizetés elmaradása miatt pedig sajnálatosan tovább csökkent 54 személyre. A szervezeti nehézségek ellensúlyozására irányuló útkeresés keretében dr. Fűrész József javasolta, a közgyűlés pedig elfogadta a szakma multidiszciplinaritásából adódóan önálló szekciók szervezését az alábbi szakterületek szerint:

- Szervezési és Anyagellátó Tagozat (dr. Szolnoki László)
- Sebészeti (prof. dr. Orgován György)
- Belgyógyászati (dr. Liptay László)
- Neuropszichiátriai (dr. Kovács Gábor)
- Égési Betegség Tagozat (dr. Török Zoltán)
- Sürgősségi Ellátási (dr. Göbl Gábor)
- Repülőorvostan (dr. Grósz Andor) és
- Kísérletes Orvostudományi Tagozat (dr. Fűrész József).

A második évtized (2001–2011)

Az 1990-es évek kezdeti lendülete, eredményei és nehézségei után az ezredforduló az MKKOT tízéves jubileumának ünnepét, a 2001. május 17-ei közgyűlést és tudományos ülést hozta, de megoldandó feladatokat is hagyott a Társaság életének második dekádjára. Elnöki beszámolójában dr. Liptay László az alacsony, csupán 54 fős tagság kiegészítésére aktív tagtoborzásra hívta fel a figyelmet.

A magas színvonalú Tudományos ülés üléselnöki feladatait három professzor, dr. Vámos László, dr. Birkás János és dr. Hideg János mellett a HVK egészségügyi csoportfőnöke, dr. Svéd László vezérőrnagy látta el. A programban öt alapvető előadás szerepelt, ebből két államtitkári (Bali József, Honvédelmi Minisztérium és Géher Pál, Egészségügyi Minisztérium), valamint egy-egy az Országos Mentőszolgálat budapesti mentőszervezet vezetőfőorvos-helyettese (dr. Göndöcs Zsigmond), és az Egészségügyi Minisztérium Szervezési Főosztály főosztályvezetője (dr. Horváth István, volt MKKOT-elnök és HVK egészségügyi csoportfőnök) részéről. Néhány hónappal később, 2001. október 25-én pedig már a IV. Tudományos konferenciát tartotta a Társaság „Korszerű szervezési, diagnosztikai és terápiás elvek és eljárások alkal-

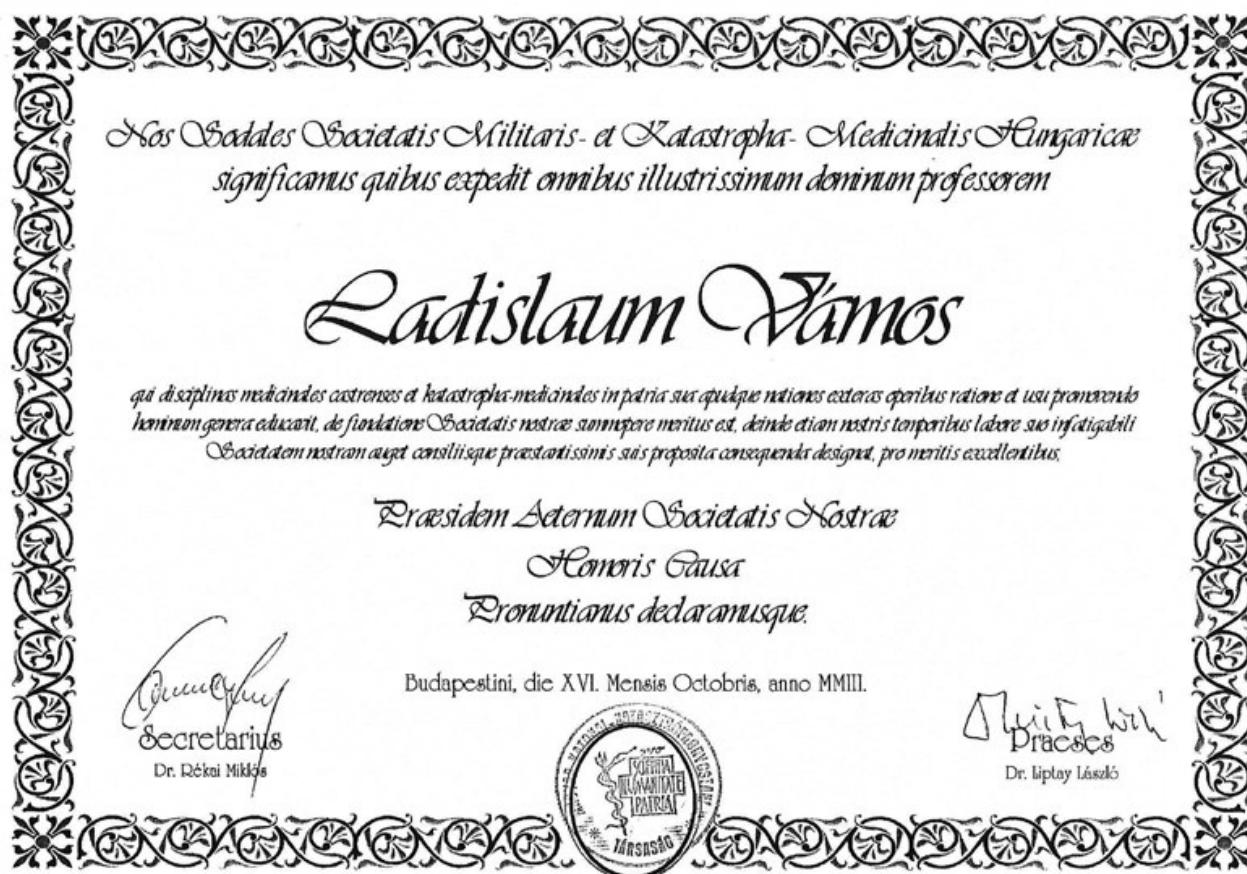
9. ábra. Dr. Záborszky Zoltán 75. születésnapjának megünneplése, 2002

mazása a katonai- és katasztrófaorvostan mindennapi gyakorlatában” címen. A gazdag szakmai program 4 szekcióban 24 előadásból, és a konferencia előtt 3 előadásos szatellita szimpóziumból állt a stressz-pszichoszomatikus betegségek témakörében. A konferencia tudományos szervezőbizottságát a katonai kar prominensei, prof. dr. Birkás János, prof. dr. Farkas József, dr. Fűrész József, prof. dr. Hideg János, prof. dr. Orgován György, prof. dr. Vámos László és dr. Svéd László alkotta. A rendezvény a jelen tudományos eredményeinek bemutatásán túl lehetőséget teremtett az elmúlt 50 év kiemelkedő belgyógyász katonai orvosai (prof. dr. Bernát Iván, dr. Keleti Béla, dr. Kenedi István, dr. Német Gyula, dr. Németh István és prof. dr. Trencsényi Tibor) emlékének és munkásságának méltatására is. Az éves beszámoló adatközlése szerint a 2001. évi konferencia sikerét jelzi, hogy azon 240 fő vett részt, ami köszönhető volt egyrészt a kiváló előadásoknak az OMSZ, az ÁNTSZ és a HVK

Egészségügyi Csoportfőnökség részéről, de a konferencia akkreditálása után járó kreditpont-szerzési lehetőségnek is.

Az MKKOT tagtoborzásának eredményekét a 2002. április 11-ei éves közgyűlés 82 fős tagságról adott számot; szakmai támogatásként, illetve az intézményközi kapcsolatok ápolása érdekében az elnökségi üléseken meghívottként részt vett prof. dr. Vámos László és prof. dr. Birkás János is, a Katonai-katasztrófaorvostani Tanszék volt és akkori vezetői. Az előző év értékelésében azonban megoldandó probléma is felvetődött: Hideg János professzor megkifogásolta, hogy a Honvédorvos esedékes lapszámának kiadása azért késedelmes, mert a konferencia előadói nem küldik be az előadásaikat, csak az absztraktok vannak meg, az eredeti közlemények hiányában a lapszám nem tud megjeleni. Felvetődött a MOTESZ-ből való kilépés, de a főtítkár megerősítette a tagság előnyeit.

A 2002-es év tudományos ülésének témája a bioterrorizmus volt, a kérdés fontos aspektusait dr. Huszár László, dr. Faludi Gábor és dr. Rókus László előadása öszszegezte. Az V. Tudományos konferenciát 2002. október 17-én tartotta az MKKOT a katasztrófa helyzetben való sürgősségi ellátás problémáiról; a gazdag szakmai programban 27 előadás szerepelt 5 szekcióban, mely előtt újra szatellita szimpóziumra hívta a tagságot a pszichológiai stressz és következményei témában. Ez a rendezvény volt az éppen hivatalban lévő elnökség működésének záróakkordja; 2003. április 24-én a tisztújító közgyűlésen a 115 fős tagságból 64-en jelentek meg. Ekkor került sor az Alapszabály egyik fontos módosítására, miszerint az elnök két egymás követő

10. ábra. Vámos László professzor tiszteletbeli elnöki oklevele

időszakra is megválasztható. Bővült az elnökségi ülések állandó meghívottjainak köre is, a Felügyelő Bizottság elnöke, a HVK EÜCSF, a Semmelweis Egyetem Katona- és Katasztrófaorvostani Tanszékének vezetője, a Pécsi Tudományegyetem képviselője, a ZMNE Katona-egészségügyi Tanszék vezetője, a Honvédorvos főszerkesztője, az OMSZ főigazgatója, valamint a BM Katasztrófavédelmi Főigazgatóság egészségügyi osztályvezetője kapcsolódott be így szorosan a Társaság munkájába. A tisztújító közgyűlés döntött az „Örökös tiszteletbeli elnök”-i cím odaítéléséről prof. dr. Vámos László alapítónak, aki a Társaság létrejöttében egyedülálló és meghatározó szerepet töltött be; mellette tiszteletbeli tagságot kapott prof. Csernák Ibolya, a Georgetown-i Egyetem tanára, a robbanásos sérülések kórtanának nemzetközi szakértője.

Fontos és örömteli volt az a bejelentés, hogy a Honvédorvos anyagi okok miatti négyéves csúszása prof. dr. Hideg János főszerkesztő közbenjárásával lecsökkent, így a lap lassan utolérte magát. A megjelenés visszadátumozása mellett a folyóirat folytonosságának megőrzése érdekében döntött a szerkesztőség, így azonban például 1999-es megjelenésű cikkben 2000. évi közleményekre történt hivatkozás.

Az elmúlt időszak értékelése, az eredmények és a problémák áttekintése után vette át a stafétát az újonnan megválasztott elnökség:

<i>Elnök:</i>	Dr. Liptay László orvos ezredes
<i>Aelnök:</i>	Prof. dr. Orgován György orvos ezredes
<i>Főtitkár:</i>	Dr. Rékai Miklós orvos ezredes
<i>Tagok:</i>	Dr. Aracsi László orvos ezredes
	Dr. Faludi Gábor orvos ezredes
	Dr. Göbl Gábor
	Dr. Göndöcs Zsigmond
	Dr. Hetei Péter orvos ezredes
	Dr. Sztanojev György orvos ezredes
	Halála után kooptálással
	Dr. Vekerdi Zoltán orvos alezredes

A Felügyelő Bizottság dr. Szolnoki László elnöklete alatt dr. Nagy Dénessel és dr. Vachaja Józseffel állt fel.

Az elnökség és a tagság 2003-as munkáját értékelő közgyűlést 2004. április 29-én tartotta a Társaság a KHK új, „Kék” tanácstermében. Dr. Liptay László elnök külön köszönetét fejezte ki a Társaság munkáját és elismertségét segítő embereknek és szervezeteknek, név szerint megemlítve prof. dr. Vámos Lászlót, dr. Svéd Lászlót, dr. Horváth Istvánt, prof. dr. Hideg Jánost és a BM részéről dr. Huszár László ezredest. Az év másik fontos eseménye az október 4-ei VII. Tudományos konferencia volt, amely „A rendkívüli helyzetek és katasztrófák egészségügyi felszámolására kijelölt intézmények munkájának koordinálási problémái” témát járta körül. A plenáris ülés előadói a következők voltak: dr. Svéd László, HVK egészségügyi csoportfőnök, dr. Bujdosó László országos tisztifőorvos, dr. Radnóti Gábor, az Egészségügyi Minisztérium Védelmi Iroda vezetője, dr. Göbl Gábor az OMSZ-től, dr. Rékai Miklós, a Társaság főtitkára, Tatárka István a Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, illetve Sztanek Endre

a Budapesti Rendőrfőkapitányság, valamint dr. Visontai Ildikó, az Országos Epidemiológiai Központ képviselőjében. A jövőre nézve pedig elhatározott, hogy a Társaság tudományos életébe a csapatorvosi hálózatot is bevonják, így az MH belgyógyász főszakorvosi összevonása a Társaság Szervezési Szekciójának rendezvényeként került megrendezésre.

A következő esztendő tudományos üléssel egybekötött közgyűlését 2005. április 21-én tartották. A rendezvényen ismertetett beszámoló szerint ekkor az MKKOT-nak 157 tagja volt, a másik örömteli bejelentés pedig az Európában állomásozó amerikai hadsereg egészségügyi szolgálatával való jó kapcsolatról tudósított, de az szintén elhangzott, hogy a Nemzetközi Katasztrófaorvostani Társasággal szorosabb együttműködésre kell törekedni, ezért kívánatos, hogy a Társaság az elnököt delegálja a nemzetközi közösségbe, illetve tagdíját kifizesse. A Tudományos ülésen a nukleáris terrorizmus egészségügyi vonatkozásairól volt szó Zelenák János (MH Vegyivédelmi Információs Központ), prof. dr. Köteles György (OSSKI), dr. Horváth Győző és dr. Turai István előadásainak köszönhetően.

Szomorú eseményt is hozott azonban a 2005-ös év az MKKOT történetében, 2005. szeptember 24-én, életének 78. évében elhunyt prof. dr. Vámos László, a Társaság alapítója és örökös tiszteletbeli elnöke. „Halálával több mint öt évtizedes szakmai életpálya szakadt meg” – írta a róla megjelent nekrológ. Szellemi örökségére építve szerveződött meg az éves, immáron VIII., „A terrorcselekmények következményeinek egészségügyi problémái” témában megrendezett, sikerrel övezett tudományos konferencia 2005. november 3-án 204 fő résztvevővel és az MH Egészségügyi Parancsnokság jelentős elvi-gyakorlati támogatásával. Ugyanebben az esztendőben már ismételten a Szervezési Szekció együttműködésével zajlott le az MH csapatorvosi főszakorvosi összevonás, ahol az MH Egészségvédelmi Intézete több előadással képviselte a preventív medicina témakörét.

A 2006. április 13-ai közgyűlésen szavazta meg a tagság, hogy a Társaság 100 000 Ft támogatással járuljon hozzá a MOTESZ a Budapestre tervezett Nemzetközi Orvosszövetségek Európai Fóruma (EFMA/WHO) ülésének a megtartásához. Ebben az évben a tavaszi tudományos ülés témáját sajnálatos aktualitás adta, a rendezvény a „Humán- és madárinfluenza-járvány aktuális kérdései”-t tekintette át dr. Melles Márta, dr. Csohán Ágnes, prof. dr. Berencsi György, dr. Jankovics István (Országos Epidemiológiai Központ), dr. Pálfi Vilmos (Országos Állategészségügyi Intézet), prof. dr. Ternák Gábor (Baranya megyei Kórház), továbbá dr. Rókusz László (MH Központi Honvédkórház), illetve dr. Faludi Gábor (MH Egészségvédelmi Intézet) összegzésein keresztül.

Az éves tudományos konferenciára 2006. október 18-án gyűlt össze a tagság az MH KHK-ban, és a szakmai nap már a kilencedik tagja volt a rendezvénysorozatnak. Cél a katonatorvosi és katasztrófaorvostani prioritások változásának számbavétele volt a XXI. században, a konferencia védnökei dr. Lamperth Mónika önkormányzati és területfejlesztési miniszter, dr. Szekeres Imre honvédelmi miniszter és dr. Molnár Lajos egészségügyi miniszter voltak.

A korábbi évek sikerei után az irattár vonatkozó dokumentuma meglehetősen elszomorító adatot közölt, a 2007. május 31-ei közgyűlésen a nyilvántartott 160 fős

tagságból csupán 25 személy jelent meg. A kicsiny hallgatóság előtt ismertetett elnöki beszámoló azonban kiemelte, hogy dr. Fűrész József szervezésében sikeres volt a 2007. november 15–17. között megrendezett NATO Health Protection Panel Research and Technolgy Organisation ülés.

A következő négyéves ciklusra, a 2007–2010 közötti évekre megválasztott elnökség az alábbi összetétellel kezdte meg munkáját:

<i>Elnök:</i>	Prof. dr. Orgován György orvos ezredes
<i>Aelnök:</i>	Dr. Faludi Gábor orvos ezredes
<i>Főtitkár:</i>	Dr. Rékai Miklós orvos ezredes
<i>Tagok:</i>	Dr. Göbl Gábor
	Dr. Göndöcs Zsigmond
	Dr. Liptay László orvos ezredes
	Dr. Rókusz László orvos ezredes
	Dr. Svéd László orvos vezérőrnagy

A Felügyelő Bizottság elnöke dr. Nagy Dénes lett, tagoknak pedig dr. Vachaja Józsefet és dr. Szolnoki Lászlót szavazta meg a tagság. A 2007. esztendő azonban nem csupán az MKKOT életében, vezetői személyében jelentett változásokat, hanem a katonas-egészségügy intézményrendszerében is, így a 2007. október 16-ai X. Tudományos konferencia helyszíne a 2006-ban elhatározott „egészségügyi reform” keretében újonnan életre hívott komplex intézmény, az Állami Egészségügyi Központ előadóterme volt. A teljesség igényével érdemes azonban megjegyezni, hogy úgyszintén ekkor alakult meg a Magyar Honvédség Honvéd Egészségügyi Központ (MH HEK) is. Az ülés 174 résztvevője „A sürgősségi ellátás korszerű módszerei a katona- és katasztrófaorvostanban – szervezési és diagnosztikai problémák, a klinikai gyakorlat kérdései”-ben nyert alapos eligazítást az elhangzott 20 előadásnak köszönhetően. A konferencia hivatalos védnökei az illetékes tárcáktól érkeztek, dr. Szekeres Imre honvédelmi, dr. Takács Albert igazságügyi és rendészeti és dr. Horváth Ágnes egészségügyi miniszter. A szervezeti változások, az intézmények átnevezésének gyakoriságát jól illusztrálja, hogy a 2008. április 24-ei tudományos ülés ugyanott, de már a Honvédelmi Minisztérium Állami Egészségügyi Központ (HM ÁEK) tanácstermében zajlott le, ahol a „Preventív medicina a katasztrófaorvostanban” témában mélyedhettek el a jelenlévő (katona)orvosok. Ősszel, november 20-án „Új szervezési módszerek, diagnosztikus és terápiás eljárások a katona-katasztrófaorvostanban” címen tartotta az MKKOT immáron XI. Tudományos konferenciáját a HM ÁEK-ben, amelyen a három plenáris előadás mellett 5 szekcióban számos jeles szakértő szolt a 181 résztvevőhöz.

Még a 2008. esztendő eseményei közé tartozik a december 12-ei, a MOTESZ-szel közös rendezésű Interdiszciplináris Fórum. „Az interdiszciplináris együttműködés a katasztrófák és tömeges balesetek során” címmel megtartott ankéton számos szervezet képviseltette magát az előadói stábben: MH HEK, HM ÁEK, Egészségügyi Minisztérium Védelmi Iroda (Radnóti Gábor), Magyar Higiénikusok Társasága (Páldy Anna), Magyar Sürgősségi Orvostani Társaság Közhasznú Egyesület (dr. Svéd László), Magyar Oxyológiai Társaság (dr. Göbl Gábor), Országos Mentőszolgálat

11. ábra. Az Interdiszciplináris Fórum meghívója, 2008

(dr. Göndöcs Zsigmond), Magyar Infektológiai és Klinikai Mikrobiológiai Társaság (dr. Rókusz László), Országos Frédéric Joliot-Curie Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet (dr. Turay István), Péterfy Sándor utcai Kórház (dr. Zacher Gábor). Az előadók személye pedig jól mutatja a katonáorvosok társadalmi kapcsolatait szakterületük civil szakorvosi közösségeivel. 2011-es jegyzőkönyvből, az elnökség négyéves munkájának értékeléséből tudható, hogy a sikeres szakmai napra 68 fő fizetett részvételi díjat.

A külföldi kapcsolatok tekintetében számottevő siker, hogy 2008-ban már a 16. Amerikai–Magyar Katonaorvosi Konferencián vett részt az MKKOT több tagja.

Az Irattár 2009 tavaszáról újabb közgyűlésről és tudományos ülésről tájékoztat: április 22-ét a szervezők „A preventív medicina aktuális katasztrófaorvostani vonatkozásai” témának szentelték, a szakmai nap előadói az Országos Epidemiológiai Központ, valamint az ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatal képviselői voltak. Az éves beszámoló 160 fős rendezett tagdíjfizető tagságról szól, közülük azonban a jegyzőkönyv szerint csak 33-an voltak jelen, így az aktivitást érintő sajnálatos tendencia évek óta nem változott. Sikerként könyvelhették viszont el, hogy a honvédorvostan-katasztrófaorvostan és oxyológia szakképesítés akkreditációja nagy elégedettséggel lezárult, és a képzés ismét befogadást nyert. Az elnök arról is tájékoztatta a jelenlévőket, hogy az új szakmai kollégium megválasztása is megtörtént. Ezen a közgyűlésen határozták el, hogy prof. dr. Vámos László, a Társaság alapítója és tiszteletbeli elnöke emlékét a Kórházban márványtábla örökítse meg.

A XII. Tudományos konferenciát 2009. november 11-én tartotta a Társaság, és az eddigi témaválasztásokkal ellentétben ekkor nemcsak az akut kérdések kerültek terítékre, hanem a múlt eredményeinek összegzésére is módot adott a „Katonáorvostan – katasztrófaorvostan: múlt, jelen, jövő” alap gondolat. A 110 fő hallgatóság előtt megtartott 3 plenáris ülésen és a két szekcióban összesen 22 előadást magában foglaló konferencia védnökei ismét az illetékes tárcavezetők voltak, dr. Szekeres Imre

12. ábra. *Prof. dr. Vámos László orvos vezérőrnagy emléktáblájának avatása*
Balról jobbra: dr. Németh András orvos ezredes, MH KHK-parancsnok, dr. Svéd László
orvos vezérőrnagy, MH egészségügyi csoportfőnök, dr. Szekeres Katalin orvos alezredes,
dr. Rókusz László orvos ezredes, dr. Liptay László nyugállományú orvos ezredes,
Pácsverné Bozi Judit

honnédelmi, dr. Draskovics Tibor igazságügyi és rendészeti, valamint dr. Székely Tamás egészségügyi miniszterek.

A Társaság 2010. április 7-ei éves közgyűlését és tudományos ülését a jelen nehézségei tematizálták, a szakmai program az első H1N1 (SWINE) hullámról szólt, a közgyűlésen pedig prof. dr. Orgován György beszámolója a szervezet problémáira hívta fel ismét a figyelmet: „A taglétszámunk 118 fő, 40 fő van jelen. A Társaság célja az alapítás óta nem változott: a tudományos élet szinten tartása a tavaszi tudományos nap és az őszi konferencia szervezésével, az aktív tagok számának emelése, tagdíjhátralékok rendezése, valamint kapcsolatteremtés a hazai és nemzetközi szakmai szervezetekkel. A Társaság tavaly őszi, XII. konferenciáján kevesen jelentek meg, annak ellenére, hogy a „Katonarvostan-katasztróforvostan: múlt, jelen, jövő” szakmaiságában átfogóan mutatta be a szakterület munkáját. Továbbra is szoros kapcsolat az Európában állomásozó amerikai hadsereg egészségügyi szolgálatával (évente megrendezésre kerülő Amerikai–Magyar Katonaorvosi Konferenciák). A Honvédorvos folyóirat kiadása továbbra is egy év elmaradással történik, a 4 éves megjelentetési szünet bepótlása lassabban megy a tervezettnél. A világgazdasági válság okozta problémák begyűrűztek a hadseregbe is, a Társaság működésének biztosításáért köszönet az MH HEK és az ÁEK – Honvédkórház vezetőinek. Fontos eredmény, hogy sok év munkájának eredményeképpen a katasztróforvostan a graduális képzés része lett a Semmelweis Egyetem Általános Orvosi

Karán.” Ekkor újabb alapszabály-módosítást fogadott el a tagság, ez egyrészt a Társaság címének változása (akkor költözött a Lehel útról a Róbert Károly körútra), másrészt az éves tagdíjak kényszerű emelése (1600,- Ft-ról 3000,-re, ill. 800,- Ft-ról 1000,-ra), mely 2011-től lépett hatályba. A megbeszélésen az szintén szóba került, hogy a Társaság tervezett honlapjának kialakításához és pénzdíjas tudományos pályázatok kiírásához további forrásokra lenne szükség.

2010 tavaszán azonban egy másik rendezvényen is képviseltette magát az MKKOT tagsága, május 27–29. között a Pécsi Tudományegyetemmel közösen tartották a III. Nemzetközi Migrációs Tudományos Tanácskozást (3rd Conference on Migrant and Ethnic Minority Health in Europe) prof. dr. Szilárd István szervezésében. Az őszi, XIII. Tudományos konferenciára kis késéssel 2010. december 1-jén érkeztek az érdeklődők az ÁEK – Honvédkórház „Kék” tanácstermébe. „Az együttműködés kérdései a katasztrófák, illetve a tömeges balesetek következményeinek felszámolásában” kérdéskör feldolgozása a plenáris részen kívül négy különböző témájú szekcióban, összesen 35 előadásban történt meg. A szónokok a Nemzeti Erőforrás Minisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, a Belügyminisztérium, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, az Országos Tisztifőorvosi Hivatal, az Országos Mentőszolgálat, a Máltai Szeretetszolgálat, valamint az MH HEK és ÁEK-Honvédkórház munkatársai voltak, a védnökök pedig már az új kormány tagjai, dr. Hende Csaba honvédelmi, dr. Pintér Sándor belügy- és prof. dr. Réthelyi Miklós nemzeti erőforrás miniszter. Az MKKOT azonban nem csupán a tudományos munkában, tagságán keresztül a gyógyító praxisban foglalkozott katasztrófák felszámolásával, hanem – a szükséghelyzet miatt – a MOTESZ felhívására a maga szerény anyagi javait felajánlva, 50 000 Ft-ot utalt a felsőzsolcai árvízkárosultak javára.

A harmadik évtized (2011–2021)

A Társaság második évtizede több alkalommal is a gyakorlati katasztrófaorvostani tevékenységben állította kihívás elé a tagokat, a vörösiszap-katasztrófa adta a tudományos szintézis aktualitását a 2011. május 25-ei „Vörös iszap 2010” című tudományos ülésnek, melynek programjában 9 előadás szerepelt a BM Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, az Országos Mentőszolgálat, az Országos Közegészségügyi Intézet, az Országos Onkológiai Intézet és az ÁEK – Honvédkórház tudós munkatársaitól. Az ugyanezen a napon tartott tisztújító közgyűlés elnöki beszámolója újra a tagság alacsony aktivitását kellett, hogy kifogásolja: „Taglétszámunk jelenleg 232 fő, megjelent 62 fő. A céljaink – mint a tudományos társasági élet folyamatossága, az aktív taglétszám emelése, a szakmai kapcsolatteremtés, a katonaeorvostan aktuális kérdéseinek tanulmányozása és publikálása, segítség a Honvédorvos szerkesztésében – nem változtak az elmúlt négyéves ciklusban sem. Köszönet a mindenkori konferenciaszervezőknek, az Országos Mentőszolgálatnak, az ÁNTSZ-nek, az Országos Katasztrófavédelmi Főfelügyelőségnek és az Egészségügyi Minisztériumnak. A Társaság működési körülményeinek biztosításáért köszönet a MH HEK parancsnokának, és a Honvédkórház mindenkori főigazgatóinak. Visszatekintve, az 1999-ben alakult szakmai

szekciók közül csak a Neuro-pszichiátriai folytatott érdemleges és önálló tevékenységet az elmúlt évtized első felében, a többi szekció tevékenységének újragondolása szükséges. A legaktívabb tevékenységet a preventív medicina, ezen belül is a pszichológiai szakterület és a missziós feladatokkal foglalkozó, ill. abban részt vevő kollégák fejtették ki. A Társaság tagjainak közműködésével megjelent a Katasztrófák felszámolásának egészségügyi alapjai c. egyetemi tankönyv. A SE ÁOK-on a katasztrófaorvostan kötelezően választható tantárgy lett III–IV–V. évfolyamon, és a tankönyv az egyetemi képzés törzsanyaga. Nagy jelentőségű, hogy olyan könyv jelent meg, amely a legújabb ismeretek tükrében tárgyalja meg a katasztrófaorvostan alapvető kérdéseit. További siker, hogy 2011. áprilisától működik a Társaságunk honlapja is.” Ezen összegzés zárta le az eddigi vezetőség munkáját és ekkor szavazott bizalmat a tagság a régi-új elnökségnek a 2011–2015-ös ciklusra:

<i>Elnök:</i>	Prof. dr. Orgován György orvos ezredes
<i>Alelnök:</i>	Dr. Faludi Gábor orvos ezredes
<i>Főtitkár:</i>	Dr. Rékai Miklós orvos ezredes
<i>Tagok:</i>	Dr. Göbl Gábor Dr. Göndöcs Zsigmond Dr. Liptay László orvos ezredes Dr. Rókusz László orvos ezredes Dr. Svéd László orvos vezérőrnagy és új tagként: Dr. Szomolányi Gábor orvos ezredes

A szavazatok alapján a Felügyelő Bizottság elnöke újra dr. Hetei Péter lett, a tagok azonban újak: dr. Meglécz Katalin és Pácsverné Bozi Judit.

Az őszi XIV. Tudományos konferencia (2011. november 30.) a „Katonaorvostan–katonaorvoslás feladatai a mában” nevet viselte, és 25 témát dolgozott fel a Katonaorvostan klinikai kérdései és a Prevenció kérdései szekciókban 93 fő részvételével. Hasonló volt ehhez a következő esztendő rendezvénye, a 2012. november 28-án a Honvédkórházban megtartott XV. Tudományos konferencia, amelynek mottójául a „Katonaorvostan – katasztrófaorvostan aktuális kérdései”-t választotta az elnökség. Érdekessége ennek a szakmai napnak, hogy a 30 előadás mellett első alkalommal poszterszekcióba is jelentkezhettek a résztvevők. A konferencia védnökei a szokásos tárcavezetők, dr. Hende Csaba honvédelmi, dr. Pintér Sándor belügy- és Balog Zoltán emberi erőforrások minisztere voltak, a rendezvény levezető elnöke pedig a Társaság alelnöke, dr. Faludi Gábor. Talán ez a szerepátruházás jele, vagy már esetleg következménye volt annak, hogy prof. dr. Orgován György hosszú elnökség után – feltehetően a munkahelyéről történt végleges nyugállományba helyezése miatt – lemondott tisztségéről. Így 2013. május 8-án rendkívüli tisztújító közgyűlésre hívta össze tagjait a Társaság. A mikro- és a makrokörnyezetben tapasztalható nehézségek plasztikusan érződnek dr. Faludi Gábor alelnök, megbízott elnöki beszámolójából: „Úgy gondolom, és remélem egyetértésre találok mindenki részéről, hogy ahogy a Magyar Honvédséget gyötrik a szervezetátalakítás megújuló rohamai, ezeknek tovaterjedő hullámai mélyrehatóan érintik a honvédegségügy szervezetét és erőit is. Következményei

pedig mélyrehatóan befolyásolják Társaságunk működési feltételrendszerét. Szerencsétlen időben a gazdasági nehézségek körülményei és fundamentális szerkezeti változások között kell megoldanunk a Társaságunk életével kapcsolatos teendőket és egyben a vezetésének átalakítását. Nem kívánom leplezni, hogy az elnökség további változtatásokat tervez, valamennyiünk egyetértésével fiatalítani kívánunk, mert véleményünk szerint csak ez lehet a biztosítéka a Társaság működési dinamizmusa javításának, új megoldások bevezetésének és az alkalmazkodó megújulásnak.” Az Alapszabály értelmében kooptálással dr. Németh András nyugállományú orvos dandártábornok kapott megbízást az elnöki posztra, ő pedig továbbra is a szervezeti átalakítások tengerén kormányozta az MKKOT hajóját. Az akkor már Magyar Honvédség Egészségügyi Központ néven működő, egyazon intézmény fogadta be a Társaság 2013. november 27-ére meghirdetett XVI. Tudományos konferenciáját. A „Sürgősségi ellátás háborús helyzetben és katasztrófában” című rendezvényt már az új elnök, dr. Németh András nyugállományú orvos dandártábornok nyitotta meg, a résztvevőket az MHEK parancsnoka, Szabó István mérnök dandártábornok köszöntötte. A társ-szervező Magyar Hadtudományi Társaság képviselőjében annak elnöke, prof. dr. Nagy László nyugállományú ezredes szintén méltatta a nagy hagyományokkal rendelkező katonai tudományos tevékenységet, az MHT Védelem- és Katasztrófa-egészségügyi Szakosztályával közös szekció beköszöntőjében. A konferencia egyik tematikus műhelyében – melynek társ-ülésselnöke dr. Svéd László nyugállományú orvos altábornagy, PhD volt – CAPT (N) dr. Andreas Dierich MC DEU, a NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központ parancsnokhelyettese előadásában többek között a 2014. június 23. és 26. között Budapestre tervezett Force Health Protection Work Group (Egészségügyi Haderővédelmi Munkacsoport) ülésének előkészületeiről is beszámolt. Az egészen estig tartó konferencián számos kiváló ismertetés hangzott el az egészségügyi művelési tapasztalatok megosztásáról a klinikumon át a preventív medicina számos területéről, valamint a rendvédelmi szerveknél folyó tudományos tevékenységről.

2014. április 16-ai közgyűlés és tudományos ülésen (MH EK – Honvédkórház) „A magyar katona-egészségügy a béke szolgálatában – sikerek és tapasztalatok a 15 éves NATO-tagságunk tükrében” címmel 8 előadás hangzott el, ősszel pedig a Magyar Hadtudományi Társaság Katasztrófa- és Védelem-egészségügyi Szakosztályával való kooperációt folytatva a november 26-ai XVII. Tudományos konferencia újra közös szervezésben jött létre. A konferencia üléselnökei prof. dr. Gál János, a Semmelweis Egyetem klinikai rektorhelyettese, az Általános Orvostudományi Kar Honvéd-, Katasztrófa- és Rendvédelem Orvostan Tanszék megbízott tanszékvezetője, dr. Zsiros Lajos orvos dandártábornok, PhD, a Magyar Honvédség Egészségügyi Központ orvosigazgatója és prof. dr. Nagy László nyugállományú ezredes (DSc), a Magyar Hadtudományi Társaság elnöke volt. A 21 előadás közül érdemes néhány elvi alapvetést kicsit részletesebben is ismertetni. Prof. dr. Gál János előadásában rövid történeti áttekintést adott arról, hogyan integrálódott az egyetemi oktatás rendszerébe a honvédegyeszségügyi képzés az 1970-es években, hogyan vált egyre komplexebbé a honvéd- és katasztrófaorvostani tanszék előbb az oxológia, majd 2013-ban a rendvédelem beépülésével. Gál professzor kiemelte, hogy az orvosképzésben is alkalmazkodni kellett a megválto-

zott körülményekhez, hiszen évről évre növekszik a katasztrófahelyzetek száma, háborús konfliktusok is egyre közelebb kerülnek határainkhoz. Így az orvosoknak is meg kell tanulniuk alkalmazkodni a stresszhelyzetekhez. Klinikai tapasztalat, hogy stresszhelyzetekben az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása gyakran zavart szenved, és ennek a blokkoló hatásnak különösen nagy jelentősége van a sürgősségi betegellátásban, kihatással lehet a sérültellátás hatékonyságára katasztrófahelyzetekben. Ezért a képzésben nagyobb hangsúlyt kell fektetni a szimulációs tréningekre, a szakterületek közötti átjárhatóság biztosítására.

Dr. Isaszegi János nyugállományú mérnök vezérőrnagy, PhD összefoglalta a Magyar Honvédség nemzetközi szerepvállalásait az 1990-es évektől kezdődően, és a hallgatóság figyelmébe ajánlotta a Zrínyi Kiadó legújabb kiadványait, külön kiemelve a Gyógyító missziók című könyvet, amely olyan interjúk gyűjteménye, melyben az MH különböző nemzetközi missziós szolgálatot teljesítő katonaeorvosai és egészségügyi szakdolgozói beszélnek tapasztalataikról.

Prof. dr. Rókusz László a vérzéses lázokról készített előadásának különös aktualitását adta az Afrikában terjedő ebolajárvány, amely nem korlátozódott a kontinensre, az egész világot fenyegette. Felhívta a figyelmet egy esetleges egészségügyi katasztrófahelyzet betegellátási, szociális és gazdasági következményeire, hangsúlyozva a felkészülés fontosságát.

Dr. Gáspár Szabolcs, a Honvédkórház Traumatológiai Osztályának orvosa saját személyes tapasztalatain keresztül hasonlította össze az iraki és az afganisztáni harc-téri betegellátás jellemzőit. Dr. Várhelyi Levente orvos alezredes, PhD beszámolója szervesen kapcsolódva a megkezdett témához áttekintést adott azokról a képzésekről, ahol a többnemzeti egészségügyi csoportokba kijelölt szakemberek felkészítése történik. Dr. Svéd László felszólalásában méltatta az afganisztáni szerepvállalás egészségügyi biztosítási feladataiban szolgálatot teljesítő katonák tevékenységét, és felhívta a figyelmet arra, hogy a megszerzett tapasztalatok olyan értékesek, hogy azokat meg kell őrizni a következő missziók számára, így mindenképpen szükségesnek tartaná azokat akár könyv formájában továbbra is megjelentetni.

A rövid szünetet követően prof. dr. Rókusz László vette át a levezető elnöki szerepet, majd átadta a szót dr. Muzsay Ildikó ezredes asszonynak, aki a 2014 őszén végrehajtott Mobil Orvosi Segélyhely (MOSH) gyakorlat tapasztalatairól beszélt. Dr. Kiss Adrienn orvos főhadnagy a katasztrófahelyzetekben is alkalmazható akut vérzéscsillapítás lehetőségeit mutatta be, prof. dr. Rókusz László előadásában pedig a 2000-es években lezajlott SARS-infekció (Súlyos Akut Légzőszervi Szindróma) akkori aktualitásaira hívta fel a figyelmet. Prof. dr. Sandra Sándor a sorozatos akusztikus trauma, illetve a stressz okozta tinnitus (fülszengés) magneto- és lézerterápiával történő gyógyítási lehetőségeit tárta hallgatósága elé, a klinikai szekció záró előadásában pedig dr. Reményi Ákos az allergiás nátha és gyógyszeres kezelésének katasztrófa-orvostani vonatkozásairól szólt.

A konferencia délutáni, dr. Faludi Gábor és dr. Göbl Gábor vezette blokkjában a preventív medicina, a megelőző egészségügy területéről kilenc előadást hallgathattak meg a résztvevők, ebből négy egészségfejlesztési vonatkozású volt, melyeket az MH EK Védelem-egészségügyi Igazgatóság munkatársai jegyezték.

A sikeres konferencia illő zárása volt a leköszönő elnökség munkájának, nem is csoda, hogy a közülük többeket is vezetői tevékenységük folytatására kérte a Társaság tagsága a 2015. április 14-ére kitűzött tisztújító közgyűlésen. A régi-új elnökség a 2015–2019-es időszakra vállalta a szervezet irányítását:

<i>Elnök:</i>	Dr. Németh András nyugállományú orvos dantártábornok
<i>Alelnök:</i>	Dr. Faludi Gábor orvos ezredes
<i>Főtitkár:</i>	Dr. Rékai Miklós orvos ezredes
<i>Tagok:</i>	Dr. Bognár Tamás orvos alezredes
	Dr. Göbl Gábor
	Prof. dr. Rókus László orvos ezredes
	Dr. Sótér Andrea alezredes
	Dr. Svéd László nyugállományú orvos altábornagy
	Dr. Szomolányi Gábor orvos ezredes
	Dr. Vekerdi Zoltán orvos ezredes
	Dr. Zsiros Lajos orvos dantártábornok

A Felügyelő Bizottság maradt dr. Hetei Péter elnöklése alatt, tagjai pedig dr. Buda Péter és újra dr. Meglécz Katalin lett. Az vezetőség munkaterve több feladatot is felsorolt, 2015-ben került sor a Magyar Hadtudományi Társasággal (MHTT) való együttműködési megállapodás aláírására. De az új Polgári Törvénykönyv hatályba lépése miatt, amely számos változást eredményezett a civil társaságok működésében, 2015. október 14-ére rendkívüli közgyűlést is össze kellett hívni az Alapszabály módosítására. Az adminisztráció nehézkességét mutatja, hogy a Fővárosi Főügyészség hiánypótlást is elrendelt a folyamat során. Alig több mint egy hónappal később pedig már a XVIII. Tudományos konferencia napja, 2015. november 25. is elérkezett. Már hagyományt teremtett, és az együttműködési megállapodás pontjait követte, hogy újra Magyar Hadtudományi Társaság Katasztrófa- és Védelem-egészségügyi Szakosztályával közös tanácskozásra gyűltek össze az érdeklődők dr. Zsiros Lajos

13. ábra. Dr. Németh András nyugállományú orvos dandártábornok

orvos dandártábornok, PhD védnöksége alatt. A konferencia négy szekcióban zajlott, az első a műveletek egészségügyi biztosításáról szólt, melynek keretében értékes előadás hangzott el többek között az ukrán (ma már sajnos első ukrán) háború egészségügyi biztosításának átalakuló rendszeréről, illetve aktualitása okán kellett áttekinteni Japán II. világháborús biológiai- és vegyifegyver-programját, valamint az ISAF misszió egészségügyi tapasztalatait. A második a nemzetközi hadgyakorlatok egészségügyi tapasztalatait – Quicksilver 2015, Vigorous Warrior 2015 – dolgozta fel, illetve az interoperabilitás eredményeit, valamint a NATO által is minősített telepíthető biológiai laboratórium fejlesztését mutatta be. A harmadik szekció a migrációs helyzet által generált Ideiglenes Biztonsági Határzár és Közös Akarat gyakorlat egészségügyi biztosítási szakfeladatait vette számba, és ezen belül a közegészségügyi biztosítást, mely feladatokban a MH Egészségügyi Központ jelentős állománnyal vett részt. Ebben a műhelymunkában számolt be az ORFK két előadója a rendvédelmi szervek migrációs feladatokkal kapcsolatos tevékenységéről. A negyedik tematikus blokkban a kiképzés és továbbképzés témakörben a honvédség állományában végzett stresszkezelési tréningek hatékonyságának vizsgálatával, és az akkor indult Honvéd Testalkati Program első eredményeivel szintén megismerkedhettek a résztvevők, valamint betekintést nyertek a szénhidrátszegény transzferrin változásába (CDT) az alkoholfogyasztók, az absztinensek és doppingkészlet használók körében végzett kutatásra támaszkodva.

A 118 fős regisztrált tagságból, 36 résztvevő jelenlétében zajlott le a szakmai program és az éves közgyűlés 2016. április 20-án. Dr. Németh András nyugállományú orvos dandártábornok elnöki visszatekintésében tájékoztatást adott a Társaság 2015. évi tevékenységéről, a főbb tudományos eseményekről. A közgyűlés a Társaság elnöki, pénzügyi és felügyelő bizottsági beszámolóját ellenszavazat nélkül fogadta el. A fontos sikerek ellenére azonban az MKKOT folyamatosan a hosszú távú működését veszélyeztető problémákkal küzd, ezt bizonyítják az elnök szavai: „Tagjaink szakterületük kiválóságai, valódi reprezentánsai, azonban aggasztó a jövőre nézve, hogy a társaság korösszetétele évről évre emelkedik, a nagy szakmai múlttal rendelkező kollégák mellett sorainkban egyre kevesebb a fiatal kolléga. Ennek számos oka körvonalazódik, egyrészt évről évre egyre kevesebb katonarost avatnak fel. A professzionális hadseregbe való áttérés pozitív mennyiségi és minőségi mutatói mellett sajnos a munkaerőpiac elszívó hatásai is érvényesülnek. Magasan képzett, több évtizedes szakmai múlttal rendelkező kollégáink kiválnak a hadsereg kötelékéből, utánpótlásuk valódi és piacképes katonarostosi életpálya, karrier hiányában nincs. A Társaság új építőkövei elfogytak. Hiába a Honvédkórház magas szakdolgozói létszáma, érthető módon a klinikai területen dolgozók művelt szakmájuknak megfelelő kollégiumokban és társaságokban tevékenykednek. A rendvédelmi szervek irányában sem bizonyultunk hatásos tagtoborzással, mivel az ott szolgálók szerződéses civil orvosok, akiktől nem várható el a társaság iránti elköteleződés. Mindannyiunkra nagy felelősség hárul hivatásunk jövője ügyében, nem szabad a nagy elődök erőfeszítéseit, eredményeit megfakulni hagyni.”

A közgyűléshez kötődő tudományos program plenáris előadójaként dr. Zsiros Lajos orvos dandártábornok, a Magyar Honvédség fősebesze a katasztrófák során töme-

gesen jelentkező sérültek sebészeti ellátásáról szóló előadása után dr. Berényi Tamás, a Magyar Sürgősségi Orvostani Társaság elnöke a migránsok egészségügyi ellátásának megszervezése és gyakorlati végrehajtása során szerzett tapasztalatokról tájékoztatta a hallgatóságot. Dr. Vekerdi Zoltán orvos ezredes (MH EK Védelem-egészségügyi Igazgatóság) az elnöki aggodalmakhoz kapcsolódva a honvédegségügy jövőjét érintő gondolatait osztotta meg a résztvevőkkel. Felhívta a figyelmet arra, hogy az évekkel ezelőtt megkezdődött pályaelhagyási hullám az egészségügyi szolgálatokat is súlyosan érinti, a feltöltöttség tekintetében egyelőre javulás nem tapasztalható. Hangsúlyozta, hogy a Magyar Honvédség által a NATO részére 2023-ra felajánlott dandár egészségügyi szolgálatának megszervezése és feltöltése komoly kihívás, melyre a felkészülést már most (értsd 2016-ban) meg kell kezdeni. A Védelem-egészségügyi Igazgatóság másik munkatársa, dr. Meglécz Katalin orvos ezredes előadása szervesen kapcsolódott a Vekerdi ezredes által felvetett témához, beszámolt arról, a Magyar Honvédség egészségügyi szolgálatát jelentős mértékben sújtó pályaelhagyás okairól kérdőíves felmérés készült, melynek kiértékelése dr. Fejes Zsolt ezredes irányításával folyamatban van. Dr. Bognár Tamás orvos alezredes (NATO KEKK) a nyugat-afrikai ebolakrízis egészségügyi vonatkozású tudományos hozadékaról tartott rövid beszámolót. A Magyar Honvédség Egészségügyi Központ – Honvédkórház és a Pécsi Tudományegyetem által szervezett nigériai továbbképzésről dr. Kelemen Andrea orvos százados (MH EK Védelem-egészségügyi Igazgatóság) adott áttekintést. Ezt követően dr. Kiss Adrienn (MH EK – Honvédkórház) a Zyka-vírus-infekcióval kapcsolatos legfrissebb ismereteket osztotta meg az érdeklődőkkel, őt dr. Szentgyörgyi Viktor (MH EK Védelem-egészségügyi Igazgatóság) követte, aki a laboratóriumi baktériumszámlálás problémakörének új megközelítéséről beszélt, míg a konferencia záróelőadásában Angyalné dr. Pataki Ágnes és Deli Gábor (MH EK Védelem-egészségügyi Igazgatóság) a sugársérülések esetében alkalmazható biodozimetriai módszerekről tartott beszámolót.

Ugyanebben az esztendőben, az őszi, 2016. november 16-án megtartott XIX. Tudományos konferencia újra a Magyar Hadtudományi Társaság Katasztrófa- és Védelem-egészségügyi Szakosztályával, valamint a Negatívnyomás-terápiával a Sebgyógyulásért Egyesülettel közös szervezésben valósult meg, és ez volt az „Első hazai NPWT tudományos szakmai nap”, melynek fővédnökségét Tömböl László vezérezredes, a Magyar Hadtudományi Társaság elnöke vállalta magára. A tudományos esemény megemlékezéssel kezdődött: prof. dr. Vámos László orvos vezérőrnagy születésének 90. évfordulója alkalmából Szabó István vezérőrnagy, az MH EK parancsnoka helyezte el koszorút az emléktáblánál. A koszorúzást követően dr. Liptay László nyugállományú orvos ezredes emlékezett meg a hazai katasztrófaorvostan és a Magyar Katonai- Katasztrófaorvostani Társaság megalapítójáról. Méltató szavai mellett a Társaság erkölcsi kötelességére is kitért: „Legyen ez az emléktábla tanítványaid részéről csekély viszonzás mindazon gazdag ismeretekért és tudásért, amelyet Tőled kaptunk, és amelyet igyekszünk a jövőben nem csak megőrizni, hanem képességeink szerint emlékedhez méltó módon továbbfejleszteni.”

A szakmai program különlegességét egyébként az adta, hogy az egész napos esemény egyetlen téma, a negatívnyomás-terápia (Negative Pressure Wound Therapy,

14. ábra. Prof. dr. Vámos László orvos vezérőrnagy emléktáblájának megkoszorúzása, 2016 (Szabó István mérnök vezérőrnagy, MH EK-parancsnok)

15. ábra. Dr. Liptay László orvos ezredes, MH-főbelgyógyász az egyik ünnepi tudományos ülésen

NPWT) köré szerveződött. Az új módszer iránti nagy érdeklődésre való tekintettel a részvételt előzetes regisztrációhoz kellett kötni, de a 150 fős előadóterem így is kicsinek bizonyult. A MH Honvédkórház előadói mellett a Semmelweis Egyetem, a Debreceni Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem, a Szegedi Tudományegyetem, a Testnevelési Egyetem és több neves kórház igazgató főorvosai, főorvosai, klinikus és kutató szakemberei adtak tájékoztatást a módszer egyre szélesebb körű alkalmazási lehetőségeiről, a korszerű sebkezelés tapasztalatairól, az állatmodelleken végzett kísérleti kutatások eredményeiről. A három szekcióban elhangzott összesen 20 előadást nagy érdeklődéssel hallgatta végig a szakavatott hallgatóság, az előadók sok kérdést kaptak és egy-egy témában intenzív eszmecsere alakult ki. Viszonylagos újdonság az MKKOT életében, hogy a rendezvénynek szponzora is akadt a Hartmann-Rico Hungária Kft. személyében.

A NATO katona-egészségügyéhez való kötődés szimbóluma lett a 2017. április 19-ei éves közgyűlés és tudományos ülés, sajnálatos, hogy a szervezet 125 fős tagságát mindösszesen csak 24-en képviselték a mindennapokat meghatározó eseményeket, módszereket, cselekvési környezetet bemutató előadásokon, ahol dr. Fazekas László orvos ezredes, a NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központ igazgatója személyesen is részt vett. Az üléelnökök – dr. Kopcsó István orvos dandártábornok, PhD (MH egészségügyi főnök) és dr. Svéd László nyugállományú orvos altábornagy, PhD – megnyitója után az MH egészségügyi főnöke a NATO egészségügyi doktrínák (MC 326/3 és AJP 4.10 D) változásairól és ezek jövőbeni, a magyar katona-egészségügyi ellátásban is várható hatásairól adott áttekintést. Dr. Zsiros Lajos orvos dandártábornok, PhD a tábori sebészet elméletének és gyakorlatának fejlődését mutatta be az elmúlt évszázadoktól napjainkig. Ezt követően három előadás a NATO KEKK munkatársaitól hangzott el: elsőként dr. Tóth Zoltán orvos alezredes a TCCC (tactical combat casualty care) múltjáról, jelenéről és lehetséges jövőjéről, majd dr. Vekszler Péter ezredes a NATO és nemzeti katona-egészségügyi kiképzési követelményekről, majd Kecskés Attila zászlós a civil környezetben alkalmazott katona-egészségügyi ismeretek hasznosíthatóságáról szolt. Dr. Svéd László nyugállományú orvos altábornagy a migránsok által behurcolt/behurcolható betegségekről, dr. Vekerdi Zoltán orvos ezredes pedig az ebolajárványra történő hadműveleti területen való felkészülés kihívásairól és tapasztalatairól osztotta meg tudását a megjelentekkel. A tudományos ülés utolsó előadója dr. Sótér Andrea alezredes volt, aki az „epidemiológia a hadszíntéren” kérdéskört járta körül.

Jubileumi, ünnepi rendezvény volt a 2017. november 15-én megtartott XX. Tudományos konferencia, amely egyben mint „MH tisztifőorvosi (főepidemiológusi) összevonás” került megrendezésre. A tudományos konferenciát a Társaságon kívül a Magyar Hadtudományi Társaság Katasztrófa- és Védelem-Egészségügyi Szakosztálya (MHTT), valamint a Magyar Honvédség Egészségügyi Központ (MH EK) együttesen jegyezte. Dr. Németh András, MKKOT-elnök nyitotta meg az ülést, tolmácsolva Tömböl László nyugállományú vezérezredes, MHTT-elnök üdvözlését, valamint megemlékezett legidősebb tagtársunk, prof. dr. Záborszky Zoltán nyugállományú orvos ezredes 90. születésnapjáról, akinek a gyógyításban, a kutatásban, a szervezésben elért kimagasló eredményeit, az új megoldások keresésében való kitartását, páratlan vezetői

képességeit méltatta, például állítva őt a fiatal orvosgeneráció elé. A konferencia résztvevőit Kun Szabó István vezérőrnagy, az MH EK parancsnoka köszöntötte, nagyra értékelve a Társaságban folyó tudományos munkát; örömét fejezte ki, hogy ennek bázisául az MH EK szolgál, illetve további támogatásáról biztosította a Társaság tagságát. A konferencia hivatalos megnyitását követően, a tudományos program felvezetéseként dr. Meglécz Katalin orvos ezredes, honvéd tisztifőorvos köszöntötte a megjelenteket. Elsőként dr. Rékai Miklós nyugállományú ezredes, aki 1995–2019 között 24 éven át volt a Társaság főtitkára „26 év 20+1 tudományos konferencia” című emlékelőadásában elevenítette fel a Társaság történetét, megemlékezett a tudományos konferenciák soráról és a hazánkban tartott, nagy sikerű nemzetközi katasztrófa-egészségügyi tanácskozásról (6th International Conference of Disaster Medicine, 1996). Dr. Várhelyi Levente orvos őrnagy, PhD, MH-fősebész a „Katasztrófák során keletkezett sérültek hospitális ellátása” címen a 2017. november 7-én az MH EK – Honvédkórház, az Országos Mentőszolgálat, a Rendőrség és az MH Katonai Rendészeti Központ részvételével végrehajtott tömeges sérültellátási gyakorlat céljáról, tapasztalatairól és a jövő terveiről számolt be. A NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központ képviselőjében dr. Bognár Tamás alezredes, PhD „A többnemzeti katona-egészségügyi együttműködés, a WV2017 gyakorlat” címmel ismertette meg a hallgatósággal NATO legnagyobb egészségügyi gyakorlatsorozatát. Dr. habil. Szabó Sándor András ezredes, PhD, MH-repülőfőszakorvos „Speciális alkalmasságvizsgálati kategóriák a katonai repülésben, különös tekintettel a NATO standardizációs egyezmények bevezetésére” című előadásában mutatta be a megelőzés szerepét a repülőorvostanban. „A pszichológiai biztosítás lehetőségei és tapasztalatai telepített és nem telepített pszichológus esetén, műveleti területen” volt a témája Andó Sándor ezredesnek (MH Egészségügyi Központ, Pszichológiai és Egészségmagatartási Intézet intézetvezetője), aki az MH honi és missziós pszichológiai biztosításának rendszerébe avatta be a tagságot. A pszichológiai biztosítás területén a rendvédelmi szervek tevékenysége vonatkozásában, a BM OKF Katasztrófavédelmi Igazgatóság képviselőjében Marosi Andrea adott elő (A BM OKF Krízisintervenció Csoportjának jelene és jövője) a katasztrófa-helyzetekre történő pszichológiai felkészítésről, és rávilágított néhány olyan területre, melyek a katasztrófa-helyzeteket általánosan jellemzik. Dr. Fehér Éva, a BM Terrorelhárítási Központ vezető főorvosa a TEK preventív és kuratív feladatait vázolta a „Rendvédelmi szervek alapellátása és szakellátása a prevenció tükrében” címen. Az alapellátó orvos honvédelmi ágazati feladatait dr. Varga Annamária orvos őrnagy, az MH Egészségügyi Központ, FEKI alosztályvezetője prezentálta a konferencia résztvevőinek. Az alapellátás és foglalkozás-egészségügyi ellátás támogatásának szükségességét, szerepét és lehetőségeit a Magyar Honvédség szervezetében, a laboratóriumi diagnosztikai képesség elengedhetetlen szükségességét dr. Mátyus Mária orvos ezredes, PhD, az MH Egészségügyi Központ, TKLI intézetvezető főorvosa ismertette. A hon- és rendvédelmi életpálya harmadik pillérét képezve, az előljárói gondoskodás részeként került bevezetésre 2017 januárjában a honvédelmi vagy rendvédelmi egészségkárosodási ellátás rendszere, erről az utolsó blokk előadói szóltak. A rendvédelem tekintetében dr. Torma Albert büntetéstvégrehajtási orvos ezredes, BM rendvédelmi tisztifőorvos, a Katasztrófavédelemnél való alkalmazásáról a BM

Országos Katasztrófavédelmi Igazgatóság vezető főorvosa, dr. Szomolányi Gábor tűzoltó orvos ezredes beszélt, a honvédelmi oldalt dr. Gyarmathy László nyugállományú orvos ezredes „MH Egészségügyi Központ, EFI, a katonai egészségi felülvizsgálati rendszer és a honvédelmi egészségkárosodási ellátás” című előadása képviselte.

A tudományos napok jeles előadói, az aktualitásokra koncentrááló színes tematika, a szakmai közösségi életben való részvételre való buzdítás ellenére ismét csak a fiatalabb generációk érdektelenségével kellett szembesülnie 2018. április 18-án a Társaság éves közgyűlésén és szakmai programján megjelent 24 elkötelezett tagnak, akik személyükben a 125 fős szervezetet képviselték. „A Társaság taglétszáma stagnál, a toborzási erőfeszítéseink ellenére nem emelkedik. A legfőbb probléma a nemzeti egészségügyet is sújtó szakemberkivándorlás. Elsorvadt a civil életből való merítés lehetősége, de megszűnt a honvédegyeségügy vonzereje is. A honvédség létszámcsökkentésével járó átszervezések időszakát, a csapattagozat folyamatos zsugorodását, a szakintézetek és kórházak összevonását és/vagy bezárását eredményezte, szakembereink és képességeink folyamatos elvesztésével. A magyar honvédegyeségügy sikeres nemzetközi szerepvállalása, a NATO-hoz való csatlakozás utáni kiemelkedő eredményei megerősítették annak presztízsét mind a hazai, mind a nemzetközi katonai közösségben. Ugyan a hazai bázis folyamatosan redukálódott, de a missziós feladatok által kínált kihívások, a NATO-beosztások vonzereje, elfedték a veszteségek vészjósló fenyegetését. Egy tehetséges új generáció nőtt fel a rendszerben, kiváló nyelvtudással és elismert nemzetközi tapasztalatokkal, csak a fő nehézségük az, hogy elfogyott alattuk a szolgálat. Nincs elég beosztott tiszt, a munkájukat több szakvizsgával és tudományos fokozattal rendelkező ezredek, alezredek végzik” – olvashatók a jegyzőkönyvben az elnök aggódó és az eseményeket, a helyzetet értelmező mondatai.

A XXI. Tudományos konferencia, melyet 2018. november 14-én – részben talán az útkeresés, részben biztonnal a makrokörnyezet kihívásai, a nyugat-európai nemkívánatos események miatt – a Terrorelhárítási Központban tartott a Társaság „A terrorizmus okozta kihívások, a következmények felszámolásának egészségügyi vonatkozásai. A honvédorvostan-katasztrófaorvostan aktualitásai” témában nyújtott elmélyülési lehetőséget az összesen 13 előadásnak köszönhetően. Elméleti alapozások és gyakorlati megfontolások hangzottak el a műveleti területek egészségügyi biztosításának megszervezéséről, a sérültellátás folyamatának és módszereinek az áttekintéséről a végleges ellátással bezárólag, és a hagyományoknak megfelelően egy szekció a honvédorvostan-katasztrófaorvostan aktualitásaival foglalkozott. A napot látványos – BTR, kutyás, létrás autóval történő behatolás elemeivel tarkított – kültéri taktikai medicina TEK-bemutató zárta.

A 120 éves Honvédkórház emlékére eseményeihez csatlakozott a 2019. április 17-ei közgyűlés és a szokásos tavaszi tudományos ülés. A rendezvény részben Honvédorvos indulásának 130 éves jubileumáról emlékezett meg, melyről Pogányné dr. Rózsa Gabriella PhD, az MH EK Tudományos Könyvtár vezetője adott részletes történeti áttekintést; a kiadvány históriáját prof. dr. Grósz Andor nyugállományú orvos dandártábornok, főszerkesztő a katonaezred vezetőjéből tekintette át, megemlékezve a folyóirat történetében kiemelt szerepet játszó katonaezredesokről, munkásságuk hatásáról

a szemléletváltásban és fejlődésben. A katonaeorvoslás jelenkori feladatait, kihívásait és eredményeit az MH EK Tudományos Kutató és Laboratóriumi Intézet Katonai- és Kórélettani Laboratóriumának osztályvezetője, dr. Fent János villantotta fel a hallgatóság előtt „A nanorészecskék katonaeorvosi vonatkozásai” című előadásával. A tudományos ülés után az MKKOT – Alapszabálya értelmében – tisztújító közgyűlést tartott, ahol a jelenlévők megismerték és elfogadták a Társaság addigi elnökének, dr. Németh András nyugállományú orvos dandártábornoknak a beszámolóját, a Felügyelő Bizottság jelentését és a könyvvizsgálói jelentést.

A leköszönő Elnökség megköszönte Majer Éva munkáját, aki évtizedeken át térítésmentesen látta el a Társaság könyvelői feladatait, és Nagyné Szalay Klára támogatását, aki a Katasztrófaorvostani Tanszék adminisztrációjának végzése mellett intézte a Társaság ügyeit, az akkreditációval járó kötelezettségeket. Önzetlen és lelkiismeretes munkájukkal mindketten hosszú éveken át segítették a Társaság jogszerű szervezeti és szakmai működését. Az MKKOT tagsága, mi és az utókor pedig köszönettel tartozik az ekkor leköszönt elnökség azon tagjainak, akik az alapítástól kezdődően mindvégig vezető szerepet vállaltak a szervezet életében, szaktudásukkal, odaadó munkájukkal járultak hozzá a hazai katonae- és katasztrófaorvostan fejlesztéséhez, a szakmai közösség összekovácsolásához, a katonaeorvosi hivatás presztízsének emeléséhez. Ezúton is köszönetet mondunk dr. Svéd László nyugállományú altábornagy úrnak, PhD, dr. Liptay László nyugállományú orvos ezredes úrnak, dr. Rékai Miklós nyugállományú orvos ezredes úrnak, dr. Hetei Péter nyugállományú orvos vezérőrnagy úrnak, dr. Németh András nyugállományú orvos dandártábornok úrnak és végül, de nem utolsósorban dr. Faludi Gábor nyugállományú orvos ezredes úrnak. Tőlük vette át a 2019–2023-as, számos kihívással, vírussal, járvánnyal, háborúval terhes időszakra az MKKOT-t, tagságát, feladatait, jövője alakításának felelősségét az új elnökség:

<i>Elnök:</i>	Dr. Kopcsó István orvos dandártábornok, PhD, utóbb vezérőrnagy
<i>Alelnök:</i>	Dr. Várhelyi Levente orvos ezredes, PhD
<i>Főtitkár:</i>	Dr. Sótér Andrea alezredes
<i>Tagok:</i>	Dr. Bognár Tamás orvos alezredes, PhD
	Dr. Fehér Éva főorvos
	Dr. Fejes Zsolt orvos ezredes, PhD
	Dr. Fekete László orvos ezredes, PhD
	Dr. Meglécz Katalin orvos ezredes
	Dr. habil. Szabó Sándor András orvos ezredes
	Dr. Szomolányi Gábor tűzoltó orvos ezredes

A Felügyelő Bizottság dr. Mátyus Mária orvos ezredes, PhD elnöklete alatt, dr. Szmartyka Ágota orvos őrnaggyal és Pogányné dr. Rózsa Gabriella PhD honvédelmi alkalmazottal kezdte meg működését.

Az új elnökség égisze alatt tartotta meg a Társaság 2019. november 13-án XXII. Tudományos konferenciáját „A katasztrófa-orvostan jövője a jelen tükrében” címmel, amelynek nyolc előadása a katasztrófaorvostan egy-egy különleges aspektusáról adott áttekintést. Bemutakozott a speciális mobil laboratóriumi képesség a belgiumi

NATO-gyakorlaton való részvétel tapasztalataival, a közelmúlt terrorcselekményeinek nyilvános hatásairól a NATO Medical Sharing Group harmadik ülésének összefoglalója alapján értesültek a résztvevők. Rendkívül aktuális kérdéssel foglalkozott az MH Egészségügyi Szolgálat főnöke „A nemzet reziliencia szintjének növelése a civil-katonai együttműködésben rejlő lehetőségek hatékonyabb kihasználásával” című áttekintésében. A NATO Katonai Egészségügyi Szolgálat Főnökeinek Tanácsa összehívó tisztje Brüsszelből jelentkezett Skype-on „A NATO első kiszervezett tábori kórházának (Role-2 Basic) kihívásai és tapasztalatai”-val, de még számos szervezési, közegészségügyi és klinikai kérdéstről szóltak az előadók, akik mindegyike több évtizedes szakmai munkássággal, tudományos minősítéssel rendelkező, elismert szakember.

Ez a rendezvény volt hosszú időre az utolsó személyes jelenlétre, szakmai találkozásokra, beszélgetésre, diskurzusra lehetőséget teremtő alkalom, hiszen utána a COVID-járvány a katonai- és katasztrófaorvostant új kontextusba helyezte, a mindennapokat a járvány elleni küzdelem feladatai, az életmentés vagy a betegellátás megszervezése, támogatása, az anyagellátás biztosítása, később az oltópontok és oltóbuszok működtetése töltötte ki az utolsó percig. A tudományos és elméleti megközelítés luxussá vált, illetve a látókört teljes egészében a vírus meg- és kiismerésére való törekvés és a járvány elleni védekezés töltötte ki.

A jegyzőkönyvi bejegyzések ennek visszatükröződései: „A koronavírus-pandémia megfékezése miatt bevezetett járványvédelmi intézkedések értelmében a 2020. április 23-ára tervezett tudományos ülés és a november 25-ére tervezett őszi tudományos konferencia megrendezése törlésre került. A járványügyi helyzetre való tekintettel az online formában történő megrendezést technikai és informatikai háttérhiányában a Társaság nem tudta megszervezni.” „A koronavírus-világjárvány miatti intézkedések alapján a 2020. szeptember 30-án 14 órára meghirdetett közgyűlés is elmaradt az MH Egészségügyi Központban. Az éves közgyűlés megtartására személyes részvétellel 2020. október 30-án került sor a Magyar Tartalékosok Szövetségének előadótermében. A zajló koronavírusjárvány miatt, a 90 fős tagságból csak néhányan jelentek meg, azonban tekintettel a második összehívásra, a közgyűlés határozatképes volt és elfogadta az éves beszámolójelentéseket”. A jelentésekből származó idézetek egy tervvel, feladatokkal rendelkező, azokat felvállalni szándékozó, de a körülmények szorításában küzdő szervezet életébe engednek betekintést: „A tisztújítás utáni személyi változások után a Társaságunk titkársági feladatait – elnökségi ügyvitelét és a pénztárosi feladatokat – Konczné Erdei Nóra zászlós látta el, a főtitkár vezetése mellett. A könyvelői feladatokat Gombár Viktória végezte díjazás nélkül, valamint jogi területet érintő kérdésben dr. Szaló Péter tartalékos őrnagy nyújtott segítséget, szintén díjazás nélkül. Az egyesületek működési mutatóiról szóló KSH jelentés, valamint „A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklete”, vagyis az éves mérleg elkészítése és feltöltése az Fővárosi Törvényszék (Országos Bírói Hivatal) honlapjára megtörtént. A COVID-világjárvány társadalmi hatásai szerteágazóak voltak, így a mi Társaságunk működésére is rányomta a bélyegét. Egyrészt a rendezvényeinket törölni kellett, másrészt a tagság aktív része a járvány elleni küzdelemben dolgozott erején felül. A Társaság működéséhez szükséges minimális összeg a jelenlegi tagság éves tagdíjfizetéséből nem biztosított. A 100%-os

tagdíjbefizetés mellett sem fejleszthető/üzemeltethető a társaság honlapja (mely 2021 nyarán fatális hiba miatt össze is omlott és nem elérhető). A jövőben a Társaság működőképességének megtartásához a bevételek növelése szükséges, mely egyrészt a tagdíjak emeléséből, másrészt támogatói adományokból látunk biztosítottnak. A Társaság 2021. évi pénzügyi terve a legszükségesebb működési költségeket foglalja magában. Amennyiben a Honvédelmi Minisztérium által előzetesen jóváhagyott 2 millió Ft támogatást nem érkezik meg, a Társaság szakmai programot nem tud felelősen tervezni 2021. évre, így a Társaság 30 éves fennállásának jubileumi konferenciáját is halasztani szükséges. Továbbá a Társaság honlapjának újraindítási/fenntartási költségével sem tudunk tervezni fedezet hiányában.”

A 2021. esztendő, a kettős jubileumi év, a Magyar Katonai- Katasztrófaorvostani Társaság alapításának 30. és a magyarországi katona-egészségügyi intézményrendszer megteremtésének 240. évfordulója. De ennek is csak a második fele teremtett végre lehetőséget az egyesületi tudományos élet újraindítására, a soron következő, XXIII. Tudományos konferencia megrendezésére 2021. szeptember 22-én, a Magyar Hadtudományi Társasággal közös szervezésben a Terrorrelhárítási Központban. A járványhelyzet javulása adott szabadságot, esélyt a személyes jelenlétre épülő tudományos nap megszervezésére, de a témaválasztás szabadságát a még akkor (és később is) meglévő és a járvánnyal összefüggő számos tennivaló elsöpörte, a többi, bármily aktuális kérdést kiszorítva a konferencia minden prezentációja a koronavírus-pandémia okozta kihívásra adott válaszokat összegezte. A rendezvényt az MKKOT elnöke,

16. ábra. Dr. Kopcsó István vezérőrnagy, PhD, az MH EK parancsnoka, MH egészségügyi főnök, az MKKOT elnöke a „240 éves a magyar katona-egészségügy” ünnepi konferencián

Dr. Kopcsó István vezérőrnagy, PhD nyitotta meg, majd Hajdu János altábornagy, a TEK főigazgatója köszöntötte a közel 150 fős szakmai közösséget, ahol a katonaegészségügyben dolgozókon kívül a fővárosi egészségügyi intézmények vezetői is képviseltették magukat.

A délelőtti szekciót prof. dr. Szenes Zoltán nyugállományú vezérezredes, CSc, a Magyar Hadtudományi Társaság elnöke és prof. dr. Wikonkál Norbert Miklós DSc, az MTA doktora, az MH EK Honvédkórház főigazgatója moderálták üléselnökként, mely a járványügyi veszélyhelyzet katona- és rendvédelmi egészségügyi vonatkozásait vette számba hazai és nemzetközi szinten az MH Egészségügyi Központ, a Terrorelhárítási Központ, valamint a NATO Katona-egészségügyi Központ előadói által. A szekciót dr. Szilávik János, a Dél-pesti Centrumkórház osztályvezető főorvosa nyitotta, őt prof. dr. Jakab Ferenc, a Pécsi Tudományegyetemen működő Szentágotthai János Kutatóközpont Virologiai Kutatócsoportjának vezetője akadémiai szintű előadása követte, amely a Magyarországon folyó koronavírus-kutatások eddigi eredményeit összegezte.

A szekciót a TEK osztályvezető főorvosa, dr. Faggyas Attila ezredes zárta surveillance rendszerük bemutatásával, majd ebéd után a taktikai medicina gyakorlatát kültéri, látványos bemutatóban szemléltették meg a tanácskozás résztvevői.

A délutáni szekció prof. dr. Gál János egyetemi tanár, a Semmelweis Egyetem AITK-klinikaigazgató, ÁOK Honvéd-, Katasztrófa- és Rendvédelem Orvostan Tanszéki Csoport, tanszékcsoportvezetője és dr. Mártai István, az oxyológia-sürgősségi

17. ábra. Az MKKOT XXIII. Tudományos konferenciája megnyitása.
 Dr. Kopcsó István vezérőrnagy, PhD, MH EK-parancsnok,
 MH egészségügyi főnök, az MKKOT elnöke,
 prof. dr. Wikonkál Norbert Miklós DSc, MTA doktora, Honvédkórház-főigazgató,
 prof. dr. Szenes Zoltán nyugállományú vezérezredes, CSc, MHTT-elnök

orvostan, toxikológia, honvéd-, rendvédelem-, katasztrófaorvostan szakterületeken országos szakfelügyelő főorvos, a Terrorrelhárítási Központ Személyvédelmi Igazgatóság osztályvezetője üléelnökletével a koronavírus-fertőzés klinikai vonatkozásait összegezte infektológiai, kardiológiai és intenzív ellátási aspektusokból. Az elnöki zárszóban dr. Kopcsó István vezérőrnagy, PhD kiemelte, hogy a koronavírus-járvány okozta állandó készenlét és az ezt követő készülségi állapot életünk megkerülhetetlen részévé vált, az új szlogen, ahogyan Jakab professzor megfogalmazta, „Tartsd szárazon a puskaport, és magasan az ellenanyag szintet”.

Az MKKOT soros éves közgyűlését 2021. szeptember 29-én tartotta. A beszámoló középpontjában az előző közgyűlésen is kiemelt kérdésként kezelt finanszírozási probléma állt: „A Társaság működési (anyagi) ellehetetlenülése miatti probléma megoldása érdekében személyes, támogatás kérésű megbeszélésre került sor a honvédelmi miniszterrel 2019-ben, aki azt javasolta, hogy a Társaság mind szellemében, mind tagságában újuljon meg. Miniszter úr javasolta továbbá, hogy a Társaság Elnöksége is újuljon meg, hiszen az aktív állományban állók alkotják és végzik a szakmai munka javát, ez előnyös a Társaság aktívabb működtetésére is. A Társaság Elnöksége a mandátum lejártával megújításra került még 2019-ben, ennek ellenére a Társaság támogatása nem történt meg.” A főtítkárnak a felvetett kérdésre az alábbi választ adta: „Ígéret van rá, de a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges formanyomtatványok még nem érkeztek meg. A HM honvédelemért felelős államtitkársága kezeli a honvédséghez tevékenységükben kapcsolódó civil szervezetek támogatását. A 2021. év elején beadott támogatási kérelmünket az MHP vezetői személyi és szervezeti változásai miatt ismételt fel kellett terjesztenünk, kérelmünket visszaigazolták, reméljük, hogy a támogatási szerződéshez szükséges dokumentációk megküldése után még 2021-ben a Társaság számláján lesz a támogatási összeg is. Az ügy érdekében az illetékes HM TKEMF ügyintézőjével rendszeres kapcsolatban állunk. Emlékeztetőként jegyzem meg, a Társaság 2020-ban kapott 300 000 Ft támogatást a székhelyt is biztosító Magyar Honvédség Egészségügyi Központján keresztül, a Magyar Honvédség Parancsnokság parancsnokhelyettesének (MHP PKH) a jóvoltából. Sajnos a Magyar Honvédség felsővezetői személyi változásai és a szervezeti változások jelentősen lelassítják az ez irányú ügymenetet, továbbá vegyük figyelembe, hogy a zajló koronavírus-járvány elleni küzdelemben a honvédség is aktív szerepet vállal.” Ha a közgyűlés a pénzügyi gondok tekintetében nem is tudott érdemi előrelépést tenni, az Alapszabály módosítása részben korunk nagy kihívója, a pandémia miatt vetődött fel. Így indokolt volt a járványügyi veszélyhelyzet miatt az elnökség és a közgyűlés elektronikus úton történő összehívhatóságát biztosítani, a működőképesség megtartása érdekében pedig az éves tagdíj összegét szükséges megemelni.

Zárásként engedje meg az olvasó, hogy – a Társaság teljes történetének tanújaként – személyes érzelmeimmel összegezzem a MKKOT eddig leírt történetét. Elsőként köszönetet szeretnék mondani mindazoknak, akik ennek a kiadványnak a létrehozását lehetővé tették, és nem utolsósorban azoknak, akik ebben tevélegesen is részt vettek. Másodsorban szerzőtársam, a Társaság főtítkárának köszönöm, hogy a rendelkezésre

álló különböző szintű, minőségű, formájú és tartalmú dokumentumokból, melyeket a megszokott irodalomjegyzékként nem lehet beazonosíthatóan felsorolni, egy a Társaság történetét tényszerűen, és kizárólagosan biztos, többszörösen pontosított adatokból, a későbbiekre nézve hiteles forrásként kezelhetően állította össze.

Az emberi élet hosszának és a történelem időtartama hasonlításának nincs értelme, miután az egyik véges, a másik meg általában végtelen. Ebből következően már nagyon kevesen vannak, akik ezt a harminc évet a Társaság közelében élték le. Biztosan állítom, hogy a Társaság alakulásának kezdetén nagy szerencséje volt az akkor csak szemlélőként résztvevőknek, miután elkötelezett, kiváló szaktudással és megfelelő szervezői, vezetői képességekkel rendelkező, nem utolsósorban magas pozíciójú katona- és civil orvosok, tudósok bábáskodtak a Társaság megszületésénél. Egy önálló fejezetért írtak a Magyar Honvédség Egészségügyi Szolgálatának történetébe. Sajnos sok akkori karizmatikus és meghatározó katona és polgári orvos távozott ez idő alatt. Azt gondolom, hogy nevüket itt is őrizzük meg. Nyugodjanak békében, és köszönjük, amit tettek.

- Prof. dr. Vámos László orvos vezérőrnagy
- Prof. dr. Farkas József orvos vezérőrnagy
- Prof. dr. Hideg János orvos vezérőrnagy
- Prof. dr. Birkás János orvos vezérőrnagy
- Prof. dr. Orgován György orvos ezredes
- Dr. Horváth István orvos ezredes
- Dr. Medveczki Pál orvos ezredes
- Dr. Novák János orvos ezredes
- Dr. Ónodi István orvos ezredes
- Dr. Nagy Dénes gyógyszerész ezredes
- Dr. Laczik János orvos ezredes
- Dr. Berki Mihály orvos ezredes
- Dr. Katona István orvos ezredes
- Dr. Szabó László állatorvos ezredes
- Dr. Bencze Béla

Végezetül álljon itt a társaság eddigi elnökeinek a névsora:

1991–1995 Prof. Farkas József, az MTA doktora

1995–1999 Dr. Horváth István orvos ezredes, a hadtudományok kandidátusa

1999–2007 Prof. dr. Liptay László orvos ezredes

2007–2011 Prof. dr. Orgován György orvos ezredes

2011–2012 Dr. Faludi Gábor orvos ezredes, mb. elnök

2013–2019 Dr. Németh András nyugállományú orvos dandártábornok

2019–2023 Dr. Kopcsó István orvos dandártábornok, PhD, utóbb vezérőrnagy.

Ők mindnyájan életükkel, tetteikkel, már lezárult pályafutásukkal vagy a jelen katona- és katasztrófaorvostani tudományos és gyakorlati szerepvállalásukkal bizonyították vagy bizonyítják ma is Charlotte Perkins (1860–1935) igazát: „Min-

dennél fontosabb kötelességünk, hogy megtaláljuk feladatunkat és elvégezzük azt.”

Irodalom

Jelen dolgozat a Magyar Katonai- Katasztrófaorvostani Társaság éves közgyűlési beszámoló jelentéseit, levelezését és egyéb, a Társaság által irattárazott forrásokat használta fel, melyeket az MKKOT saját irodájában őriz (1134. Budapest, Róbert K. krt. 44. H épület, 3. emelet 053 iroda)

A tanulmányban közölt képek tulajdonosai:

HM Zrínyi Nonprofit Kft. archívuma, Honvédkórházért Közhasznú Alapítvány (Pácserné Bozi Judit), Honvédkórház archívuma, Köztérkép.hu, dr. Svéd László és dr. Sótér Andrea,

Lt. Col. A. Sótér, PhD

Lt. Gen. (retired) L. Svéd, MD

G. Pogány Rózsa, PhD

Review of the activities of the Society of Hungarian Military and Disaster Medicine on the occasion of its 30th anniversary

The Society of Hungarian Military and Disaster Medicine (MKKOT) was founded in 1991. In addition to professional affiliation with it, we have aimed at reviewing the development and changes that took place over the decades in this young field of science. We wanted to specifically look back at those scientific sessions of MKKOT that involved renewal of the leadership of our society, in order to record their legacy for the next generations of colleagues. Our survey summarizes the spiritual legacy of our great predecessors through analysis of a total 23 conferences, more than 10 scientific sessions and 9 amendments to the Terms of Reference of our society. We have inspected the reasons of fluctuating membership and can testify the responsiveness of MKKOT to transformations in military medicine through activities of the society. We summarize the work of different presidencies of our society which are recorded in documents of different quality. We want to give you an insight into the 30 year history of MKKOT.

Key-words: Society of the Hungarian Military and Disaster Medicine, scientific session on military and disaster medicine, conference on military and disaster medicine.